

1900

داوى سەرۆك كۆمار

ھەموو ماف بۇ ۋەرگىرى د پاراستىنە، بى دەستورەكا
نقىسكى، نابت ئەف پەرتووكە بەيتە كۆپىكرن يان نافەرۇكا ۋى
بەيتە فەگوھاستن . ©

ناقى پەرتووكى: 1900

داۋى سەرۇك كۆمار

نقىسەر: ئىنگرسول لوکوود

ۋەرگىران: كەمال عەبدۇللا ھەسەن ((كوردى))

پىداچوونا زمانى: ئەدىبا عزەددىن تاھىر

تابلوۋى ل سەر بەرگى: ئەنترنىت

دەرھىنانا ھونەرى و بەرگ: عبدالرحمن بامەرنى

ژمارەييا سپاردنى: (D- /2923/25) ل پەرتووكخانا

بەدرخانىان.

چاپخانە: ھاۋار

1900

داوى سەرۆك كۆمار

ئېنگرسول لوكوود

وەرگىران: كەمال غەبۇللا ھەسەن

((كوردى))

2025

دەستپېځەك ژ بو

پەرتووكا 1900 يان داوى سەرۆك كۆمار

بەينە بەر چاڧىن خو، كوو پەرتووكةك بەرى زىدەتر ژ سەد سالان ھاتىت نڧىساندن كوو پىشېينيا پاشەپوژى بكةت. پەرتووكةك كوو د ناڧا جەرگى پەرىن خو، سىبەرېن وان پويدانان بىنيت يىن كوو ئىرو د بەر چاڧىن مەدا چىدېن. گەلو ما ئەڧ ب پىكە ڧت چىوويە؟! يان ژى رەنگە راستىيەكا زىدەتر ژ تىگەھشتەكا سروشتى يا مە د ھندوور ڧان نڧىسناندا ھاتىت ڧەشارتن؟

"1900 ئانكو داوى سەرۆك كۆمار" ژ نڧىسنا ئىنگرسول لۆكڧوود، پەرتووكةك كوو ھەم دىروكى دىنيت زمان و ھەم ژى پاشەپوژى. ئەڧ پومانە كوو د سالا 1896ئى دا ھاتىيە نڧىسين، داستانا مروڧەك و زەلامەكى ڧەدگىرېت كوو دىيتە سەرۆك كومارى ئەمريكايى، مروڧەك ئانكو زەلامەك كوو تايبەتمەندىيىن وى كەسەكى ناڧا سەدەيى بىستو ئىكى دىنيت بىراو. حىبەتى و عەجىڧگرتيا راستەقىنە وى گافى خو، يا دىت دەما ھون بىين و بزائن كوو ئەڧ پەرتووكة نە

بتنئ هن پيشبینی ئين سهير دبارا ئه مريکايي به لکو لبارا
گوهورپين و گوهرانکارپين جيهانئ، پرسگرکين ئابووری و
خوه درزين کويرين ناڤا جفاکی ژي دئینیت زمان.

لي چاوا دبیت کوو نفیسه رهك د سهدهيا نوزده، ب
هویرگولیهك و هویربوونه قهیهك هوسا پرویدانان قه گیریت،
کو پشتی چهند سهدهیان ئه و پرویدان دئ بیه راستی و
حه قیقهت؟ ئایا ئه قه به هره و هوشمه ندیه کا ل راده به ده ر
بوویه، یان ژي پهنگه نفیسه ری هن سه رچاڤه و سه روکانی
ب ده ستی وی که فتینه کوو مه نه دیتینه و ل بهر چاڤين مه
قه شارتی مانه؟

قولوپاندن و وه رگیرانا قی په رتووکی ئوو قی نفیسینی ب
زمانی کوردی و زاراقی به هدینی، نه ب تنی ده لیقهیه که ژ
بوو خوینده قانی کورد ژبووی کوو ئیک ژ نهینی و قه شارتی
ترین ئانکو نه په نی ترین په رتووکی د پروکی بخینیت،
به لکوو په ردهیه کی ژي لادبهت کو پهنگه مه بگه هینیت
تیگه هشتنه کا کویرتر یا جیهانئ و ئه و پرویدانین کو د
پیشمه دانه. ئه ق و ه رگیرانه، په رکه ده ناڤه را رابردوو و
پاشه پروژیدا، د ناڤه را ئه و تشتی کوو هاتیه نفیساندن و
تشتی کوو برپاره پروویدهت.

قى پەرتووكى ب ھزر و فكر و مەژىيەك قەكرى ئوو ب
چاقەك تىژ بختىنن، ژ بەر كوو دناقا قان
ھەقوكاندا(پستەيان)تشتەك زىدەتر ژ داستان و چىروكەك
ھاتىە قەشارتن - ئاگەھدار كرن و ھۆشدارىيەك بۆ جىھانى،
كۆدەك ژ بوو پاشە پروژى و داھاتوو كوو پەنگە كلىلەك ژى
بىت ژ بوو قەكرنا كۆدىن چارەنقىسا مروقان لسەر پووئى
عەردى.

كەمال كوردى-2025/02/02

دەمژمىر 14:04:00 پوژا ئىكشەمبى

****خەلەكا ئېكى****

وئ شەقئ، شەقەك پې ترس بوو ژ بو باژپړئ مەزنى
نيويوركى- شەقا سى شەمبى، 3ى مژدارا(نوڤەمبەر) سالا
1896ئ.

باژپړ د بن كووتكه كئ گران كهتبوو حجه حج و
لەرزىنى، وهكوو گەمىيە كا مەزنا دناڤا ئووقيانووسىدا كوو ب
لەزاتىيەك زىدە خوە ل چىايەكئ مەزن و وهك دەعبايئ
جەمەدى دابست ئوو ب لەرزىنەك وهك بەلگى دارا
سپىندارى، هەرفى بيت و توونا بيت.

جەماوەر ب هزر و خەيالەك ئارام و پرباوەرى د دوور مېز و
ماسەيا خارنا ئىقارى كوم ببون كو ژ نشكەكىڤە نووچەيەك
وہكوو بريسىيەك ژ ئەسمانى شىندا ب سەر سەرى وان
كەفت:

"ئالگلىدى، ئىلۆنو ب تووندى د هىلا دىموكراتان دا راگرىيە
و پىش وى كەتيە. ئەقە ب وئ رامانى دىت كوو "براىان"
دى بيتە سەروك كومارى ويلايەتەن ئىكگرتى!"

عه جيټ و سهير بوو کوو خه لکين دهقرا باکوورئ باژپري
 چوو گاځ ژبوو ده رکه فتن ل مالين خوه ئوو کوومبوونئ د
 مهيدانين گشتيدا نه هافيتن، ههر چهند کوو شهقهك سامي و
 سامال و جوان ژي بوو. ئهو ههر ل ويړئ پوينشتي و
 سهکني بوون، ته دگووت کو ب ترسهك نهديار هاتبوون
 بهنج کرن و شهلهل بيون، ئوو ده مي کو ب ههق ره
 دئاخفتن، ب بهينقه دانين کورت و قوت کري و ب دل
 ليدانين تووند و هنج هنج دئاخفتن.

د کيمتر ژ نيځ ده مژميړئ، ئه فسه ريڼ هه سپ سوارين
 پوليس به له ز ژ شه قام و کولانان ده رباز بوون و هه وار و
 قيژي کرن کو :

" د مالين خوه دا بمينن، ده رگه ها بگرن و بهر به ستان ژ وان
 ره ده ينين. هه موو دهقرا پوژن افايي باژپري جه نجال و
 هوسه يه. گروپين مه زنين خه لکي ب سهروکاتيا ئه رناشيست
 و سوشاليستان يي خوه پيک دئخن و خوه ئاماده دکهن
 ئوو هه ره شه يي دکهن مالين وان ده وله مه ندين کو ب سالان
 سته م و زولم ل وان کرينه دي تالان و يران کهن. د مالين
 خوه دا بمينن ئوو ده رنه که فن. هه موو چرا و گلووپان ژي
 ته مرينن."

خۆشبهختانه فهرماندار و والى "مۆرتون" د باژپیدا بوو. ئوو دگهل وئ چه ندئ ژى كوو پهنگئ ديمئ وى ب كويرى زهر ببوو لئ چوو له رزينهك د دهنگئ ويدا نه بوو:

"فهرمان ب فهوجا هفت، بيست و دوو ئوو هفتاو ئيكي هاتيه دان كو چهك راكهن."

د چهن د چركه يه ياندا، بسه دان په يامهينه ر و بانگدهر د شه قامين بيدهنگدا ب له ز چوون داکو فان فهوجا به رهف لايئ كوگايئ چه كان گازى بکهن.

ب ئارامى و لسه رخو، نئ ب ئازايه تى و خوراگره كا سهير و بالکيش، خه لکئ شوړه شى پوليس به رهف باکوور پالدا و دگهل هندئ کوو هيژن پوليسان ب ئازايه تيهك كو كه س تا نها نه ديتيه د هه مبه ر هيژشان خوه دگرت، نئ خه لك و جه ماوه ر كوو تووړه و چاف تاريبوو جارهك دى ب تووړه يى و ب هيژهك زيده تر فه گه رهان. هه رئ گه لو دبيت كوو هيژين سه ربازى د ده مئ خوه دا بگه هن ژ بووى كوو باژپرى پياريزن و رزگار بکهن؟ ئه فه ئه و پرسياړه بوو كو د ناڅا گروپين ئه فسه ريژن پوليساندا كو ليڅين و پاليڅه نان زه لامين خوه ب ريڅه دبر ل بن ليڅان په ب پسه پسه دهات گووتن.

نزی ده مژمیر نه هی شه قی بوو کو دهنگی قیږی و هه وارین
 گو هکه پرکه ر و خه لکی شوږه شی وه کی ده عبايه کي چوار
 سهر کوو ئاگر و بریسیا ده افیژیت، هیږش برنه مهیدان و
 گورپانا" یونیون". هیژین پولیسان وه ستیا و مانی بوون،
 نی چه پهری پشیا وان وه کی دیواره کي ب بهر و کلوخان
 چیکری بوو، ب قی جیوازیی کو ته ف دیواره دکاری بلقیث.
 جه ماوهری ب ئارامی ته و بهره ف باکووری پالددان، د
 ده مه کیدا کوو هه و ب دهنگی هه وارین شیتانه یین
 سهرکه فتنا وان دله رزی کوو دگووتن:

"برایان سهرکه فت! برایان سهرکه فت! پوژا مرنا وان هات.
 مرن بوو زالم و سته مکارین مه! مرن بوو دهوله مهندها، مرن
 بوو سهرمایه دارا! ته و دراڅ و پهره یی کوو هه وه ل مه
 دزییه، بده نه څه. مه ژیی هه ستييین مه کوو هه وه بوو چه ور
 کرنا چه رځین گالیسکه یین خوه ب کار ئانینه، بده نه څه."

هیژین پولیسان ئیدی نه ا پادهیه ک بی هیڅی و مانی
 بوون. زه لمان هیشتا دارین (حه یزه رانیڼ) خوه ب کار
 دئینان، لی لیدانین وان بی مفا بوون و ب تنی تووږه بوونا
 قی خه لکی زور کوو نه ا ئیدی بهره ف مهیدانا" مه دیسون"
 ده چوون، زیده تر دکر.

ئوتىلا "پىنجا ئۆنويى" ئىكەم جىھ بوو كوو ھەست ب
تووپرەبوونا خەلكى دكر. ئايا ھىزىن سەربازى د دەمى خوەدا
دگەھن داکوو ئوتىلى پزگار بکەن؟

نىقە ھەوار و قىپىنەك ژ خوەشى و شادىيى بلند بوو.
قىپىنەك فىم نەكرى بوو. زەلامان نەفەسەك كووير ھەلكىشا،
ژن كەتن سەر چووكان و چاقىن خوە تەنگ و بارىك كرن،
وان دكارى تىشتەك بىيىتن، لى ھىش چوو تىشتەك نەددىت،
ژبەر كوو كارخانە و كارگەھىن غازى و ئەلەكترىكى د
دەستپىكا شەفیدا ژ لايى خەلكى شورەشىقە لىناق چوو
بوون. وان ب باشتىر دزانى كوو د ناقا تارىياتىدا يان ژى د ناقا
پوناھىيا چرايىن مالىن دەولەمەندا شەرى خوە بکەن.

دىسان قىپىنەك ھەستا، نى قى جارى بلندتر و ئەشكەرەتر
ئو لدويىق را قىپىنەك دى ھاتن بھىستن كو:

"ئەوى تىن، ئەوى تىن."

بەلى ئەوى دەھاتن- فەوجا بىست و دوو ژ لايى
شەقامى "برادوى" ئو فەوجا ھەفتى ژ شەقامى "مەدىسون"
ھەر دوو ب ھەف پە ئو ب لەز دەھاتن.

د چەند چرکەياندا دەنگی چەند شپوورا(شمشال- زورنا)و
 چەند فەرمانیڤن پرووھن و تووند هاتن بهیستن و پشت را
 دوو فەوج ب قمامی د سەرانشەری مەیدانی، ژ دیوارەکی بو
 دیوارەکی دی، د هێلا پێشەکیا شەری ریز بوون و خەلکی
 شوپەشی ژێ ژ وان رە نزیك دبوون. ئایا ئەف هێلا نازکا
 سەربازان دکاری کوو خەلکەکی هوسا مەزن و زیده ئوو قی
 خەپسەیی راگریت؟

بەرسف، تەقاندن و ئافیتنا فیشەکەکا کەرکەر یا تەقەنگان
 بوو، دەنگەک مەزن و ترسناک، وەک پەقینا هەنەک
 بریسیان. دیوارەک ژ ئاگری د سەرانشەری مەیدانی پێبوو.
 دیسان و چەند بارە ئاگر پێبوو. گەل(خەلک)هات راگریت
 ،سەکنی، راوہستی، کەت گوومانان، بەرەف پاش فەگەر و
 جارەک دی پێشفەچوو. د وی دەمیدا، دەنگەک وەک دەنگی
 کێرین مەزن ل دویرفە هات بهیستن. ئەفە فەوجا ئازایا
 حەفتا و ئیککی بوو کوو ژ جادەیا بیست و سیفە ب لەز سەر
 دکەفت و هێرش دبرە خەلکی. ئەو وەکی دیوارەکی ئاسنین،
 پەرل درکین پولایین، بەرف پێش دەهات.

چوو قیپین و هاوار و هوو رایەک ژ لای قی فەوجی
 نەدەهات بهیستن. ئەو د بێدەنگیییدا مرن پارفەدکر، ب تنی

وی ده می نه بت کوو دوو ږم دکه فتن بهر ئیک و دوو و
دهنگی بهرکه فتنه وان ل ده می کوشتنا دوژمنی هه ږمی
دهات بهیستن.

دهما کوو نیځه شهو گه هشت، دویمایهیک پاشماوین خه لکی
شورپه شی هافیتبوونه ناڅا په ناگه هاندا، لی چه رخین
گالیسکه یین څه گوهاستنا تهرمان تا ده می سحارا سپیدی
هات بهیستن.

ئو ل پشت ږا والی و فهرمانداری پیر، د بهرسقا شاره داریدا
کوو گووتبوو: "سپاس بو خودی، مه باژیر رزگار کر!" گووتی:
به لی، نی کومارا....."

****خهلهكا دويي****

ئه گهر چ دونيا ژ شوپه شا "خه لکين خه باتکار" کاکي
برايان د باژپړي نيويورکي و پرگار بوونا موعجيزه ييا مالين
دهوله مه ندين وي د ئاگر و لناق چووني حيه تگرتي مابوو،
لي حيه تيا وان وي ده مي زيده تر بوو کو نووچه يه ک د
سهرانسهر وي وهلاتي دهنگ فه دا کوو: شيکاگو هوجه دارئ
چ سهربازه کي فيدرالي نه بوويه.

"شيکاگو شيته، لي ئه ف شيتاتيه شادي و خوه شيه. شيکاگو
د ده ستين خه لکه کي شوپه شقاندايه، لي ئه ف خه لکه ژ
گه لي وي چيبوويه- پر دهنگ و هوسه، بي ئه ده ب و تووپره،
خوه شي و شادييا سروشتي يا چينه ک کوو ژ نشکه کي فقه
گه هانه ئازاديي، ني چوو ئارمانج و مه رame کا وان ژ بلي
شادي و خوه شي ل سهر پوحي شهي تاني و د فن بلندي کوو
ب سالان سته م ل هه ژاران کريه ئوو بزمار و برقيين بي
په حمين ده سه لاتا جفاکي و سياسي د سينگي" خه لکي
ئاساي "دا گفاشته نينه."

ئوو دگه ل قي چهندي ژي، ئا دقي ده مي دا کوو
که شووه وايي شه قي د ناقا قي پري و هاوارين شيتانه يين

خه لکځ ئاسايي "دله رزيت کوو خوه دځ لوتفا خوه ب وان په کرييه و دهسه لاتداريځ شهيتاني ژ په رستگايي هاتنه ده رکن، ئوو به رتيل خور و پيا خوارين بي په حم که فتيه شکستې، مرنا وان هاتييه، يان ژي "فيليه مي جه ماوه ري" نوکه لسه ر گه ميا هيدايت و پيښمايي کرنې پراوه ستايه و ژ هندي په کوو ناشتي و فراواني و هه بوون د چنه د هه يفيځ کوو بهيځ ده رگه هي هه ژاران بکه ته ځه و ژ وي په کوو زيف پاشايه، ئه ري ئه ري مري يي بوويه پاشا، هيشتا جيهان حيه تگرتي مابوو کوو بو چ ئه نارشيي چاف سوور، هه روه سا کوو د ناڅا مه يدانا" هيمارکت" پراوه ستيا بوو ، ده ست و پل و مليځ چهرميځ زراف و لځينيځ درنډانه، بومبايه کا ديناميتي ژ به رچيل و سينگي خوه نه ئينا ده ر ډاکو به ره ځ که سيځ نفره ت ژي کري و بي زه ځه ريځ ده سه لات و ياسايي کوو ته ماشه ځانيځ بيده نگي ځي شادي و خوه شيا گشتي بوون، بهاځيژيت.

بو چي هوسا بوو؟ به ري خوه بده ني و دي تيگه هن کا بو چي ناشتيا جلك سپي پينگاف پينگاف د گه ل ځي گروپي پر پيل دلځيت و هزيځ وان ل دزيکرين تيگه ل ب خوين دوير دکر. ئه و ل ويځي بوو. پچه کا پروفيشنال و شاره زا کوو ئه و د زنجيراندا راگرتبوون، ئه و زينداني کربوون. ئه و.... ئو ئه و ب تني ، برايان گه هاندبوو وي

جهڙي بلند. ٻي ڦان بيست و چوار دهنگين ٿه لڪترال، برايان دڪه فته ناو شڪستهك مهزندا، ٿهو ... ٿوو ٿهو ب تني ويلايه تا مهزنا پروڙ ٿاڦائي ب تووندي و ب خوراگري د ههمبر هٽلا ديموڪراتان راگرتبوو. لهوما ٿهو وهكي پيورمه ندهك و وهك سه ركه فتيهك، وهكي پاشا چيڪه رهك هات و ديوارين بيناين بلند كه تن له رزيني، دهما ڪوو ٿهو ڙ لايي ڦان خه لڪين پيڪوپيڪ ڙ جادهين قهره بالغ و پر هوسه وجهه نجال دهات ٿيهراندن و ب دههان هه زار كه س ڙ لايه نگرين وي ناڦي وي دقيراند و ڪلاڦين خواه ب نيشانه يا خواهشي و شاديي دهافيتن ٿه سمانی:

"تو پرگار ڪهري مهی، ته په رستگاري ٿا زاديي ڙ دهست بيژه قهري شهي تاني پاڦڙ ڪر. ٿه سلافا ته دڪهين. ناڦي ته ب پادشا چيڪه دئينين. برايان ڙ ته ب مير و مهزني خواه دزانيت. تو دي پاداشتي خواه وه رگري. تو ل پشت ته ختي رادوهستي. زانينا ته مه چاره سهر دڪهت و مه شيفا ددهت. تو ڦي وهلاتي ڙ ڦان خه لڪي ناياسايي ٿين چه پهل و بيژه قهر پاڦڙ دڪي. تو ڪوماري پرگار دڪي. تو ڙ واشنگتون مهزنتري. تو د به راورد دگهل لينڪولن هه ڦاله ڪي باشتري ڙ مه ره. تو بو مه زيده تر ڙ گرانتی ڪار دڪهي. ٿه ڪويله و عهبدي تهينه. ٿه لته سلافا دڪهين. ٿه سپاسيا ته دڪهين. ٿه ب به ڙنا ته را ديڙين و ستايشا ته دڪهين. هوووورا! هوووورا! هوووورا!"

لى د گەل قى ڭى، ئەف خەلگى مەزن و زۆر ڭ دەعبايىن خومالى
 كرى، ئەف خەلگىن شورەشى يىن مەزن كو ڭ بو چەند دەمەكان
 باش و جوامىر بوون، ڭ بو چەند دەمەكىن كورت و كىم ل كونترول
 مەزنا خوه دەرچوون و دەستىن خوه ب خويىنا دوژمنى خوه سوور
 كر. ئەف كارە هەر ب وى لەزاتيا كوو ترسناك بوو هات ئەنجامدان.
 ب تى چوار كەس بوون، بى چەك و تەنگ، كوو ڭ بوو كەيف و
 خوەشىيى ھاتبوون ويى. ب ديتنا فان زەلامان ئوو ب ھەزاران
 ھەفك قىپىنەك كوير و ترسناك ڭ نەفرەت و رق و كىنان ھىنا سەر
 زار و دەفى خوه. ئەو زەلامىن ئازا بوون و پالا خوه ب ديوارىفە
 دابوو داکو ھەكى مىرىن ئازا و بەركەفتى ھەرن، ڭ ھەناسەدانى ھاتن
 براندن، قوتان و لىدان خوارن، ھاتن پارچە پارچە كرن، كەتن بن
 پىيان، ھاتن پاكىشان- ھەر تىشت ب لەز چىبوو. ئەو د پوژئاقايىدا
 دگەل دىندەيىن ھاواركەر و قىرقيروك ئوو دەعبايىن پەنگ كرى
 پويىرووى بوون. لى چووچاران چ قىپىنەك ڭ ھەفكا وان زەلامان
 نەبىستبوون ئوو ئەو مرن، چوار مىر و زەلامىن ئازا و نەترس، ب
 جلكىن شىنى كومارىيان، كو سووچ و تاوانا وان ب تى ئەفە بوو كو
 چەند ھەيفە بەرى نھا، بەروقارۋى پەخنە كرنا فەرمى يا
 مەزنا(ئەرباب-لورد) ھەقالىن وى پى دەينا ناڧا قى وىلايەتى و
 كەلانىشارى پوژئاقايى(شارى ھەرە مەزن) ڭ دەست ھەر ھەمان
 ئەف خەلگى شورەشى رىزگار كرىبوون.

ئووب ڦي پهنګي، شيكاگوڼي جهژنا هه لېزارتنا سهروك كوماري تازه
گرت كو بريار بوو ڦي وهلاتي ژ چه نګالين ناحهز و بيزه ڦه ران پرګار
بكهت و كاريڼ خراپي ساليڼ ئيكه تيا شه رمزاركه را نافه را فروشيار و
كړياريڼ كاري مروڦان و دانه ريڼ ياسايڼ پويچ و به تال بكهت.

د سهراتاسه ري باشوور و ل دهرڦه ي هيللا گري مه زن، ئه ڦ نووچه يه
وه كوو مزگينييه كا نوي گه هشته گوند و دهر دووريڼ گوندا، تا
ړاده يه ك به قه د پهياما ئه سمانې يا دوو هه زار سال به ري نها
كارتېكرنا وي ل دلخوه شكرن و شادكرنا مروڦان هه بوو. ناقوس و
زهنگ ب نيشانه يا شادي و خوه شيبې دهنګي وان دهركهت، ئو
ستېركچي ل ڦه گيړان و ڦه گيړانا دوباره و چهند باره يا ئه وا كو ب
سايا سهري برايڼ باكووري يڼ وان ب سهر هه ژاردا هاتبوو
ئه نجامدان، كه تن له رزيني، ئو د دهر دووريڼ بريسيڼ ئاگري
كاژيڼ سوتي ئين خانيڼ باشوري و د هه مبه ر ئاگريڼ كه مپيڼ كانزا
چيبيڼ پوژناڦايي دوور، قيرين و هاوار بلند بوو:

" زيف پاشايه! زيف پاشايه!"

پاناتيا ده ستين رهش و سپي د ڦي ميڦانداريا عه جيبا ئه شق و
ڦياني ئيكودوو گفاشتن و نه ڦيڼ پيست تاري ئيدي پيڦه دانا
قامچيبي ل سهر شان و مليڼ باڦين خوه هه ست پينه دكر. ههر
تشت ناشتي و خوه شي و خوه شتڦياتي دبیت، ژ بهر كو خه لكې كو

مرنا وان بوو ئیدی ب سهر وان دوژمنین کو ئه و ب باج و
 باجکاریان ب مرنه ک هییدی ئوو لسه ر خوه حوکم دابوون،
 سه رکه وفتبوون. نها کریکار نه ب تنی شایان و شایسته یی
 ده سته قی خوه بوو، به لکوو ئه ق ده سته قه ب دولاره ک
 جه ماوه ری ئوو ژ بوو خیرا جه ماوه ری دهاته دان. ههر وه سا
 سندوو قا ده وله مه ندان دقیا کوو ده ست به ر گرتن و غه نیمه تین
 نادادوه رانه یی خوه بده نه قه ئوو تاق (پوژ- هه تاق) لسه ر قی
 وه لاتن پان و مه زن و جوان پوه نی دده و تاقا خوه ده افیژه و
 چوو که سه کی بی بازاری ژ بوو به ره مه مین کاری خوه نه ددیت. ژ
 نها ئوو پیقه، ده وله مه ند ههر وه سا کوو درسته و گونجایی بوو،
 دقیا کوو بره پاره یه کی سه لته نه تی و پاشایه تی یی ژ بوو ئیمتیا ز و
 ده رفه تین خوه بده ن و ئیدی باری باجین گه ل و میلیله تی لسه ر
 ملین پانین خوه ب ستوو یی خوه دگرتن، ههر وی جهی کوو ب
 راستی یی وی جهی بوون.

****خەلەكا سى****

پېنقىسىن پىرانا نقىسكارا تىرى نەدكر دا كو ب
ھویرگولېقە و ب ھویری نافە پرووکین دیروکی یین ئەو
دیمەنن بالکیش و درندانەیین کول وئ سېدەھیا پروژا
پشتی ھەلبژارتنى لسەر عەردى بۆرسەھیین جیوازین
سەرانسەری ئیکەتیى پروویدا، بنقىسن. ھەر چ قاس نافەند و
سەنتەرا دارایی مەزنتەر و گرنگتر دبوو، بى ھىقى بوونەکا
کویرتر، تاریرتەر و گرانتر پشتی کیمبوونا شورەشین
پەخەنەکرنى، ب نە غرەت کرن و سقک کەرنەك زیدەتر ب
سەردا زال دبوو. ھەسا خویا دکر کوو بۆ ھەندەکا وینا کرن و
خەيالاً ھەژار بوونەکا بلەز و پشتراستکری، ب تنى بووویە
ئەگەرئ گوھورپنا درامایەکى تارى و خەمبارئ شورەش و
دارپمان و کە فتن بە کۆمىدیایەکا ب پیکەنین، ئوو وان بە
پیکەنینا بلندا خوە ئوو لقینین ب ترانە و ب پیکەنین و
ناشایستین خوە، گریمانەیا ژ دەستدانا ملیۆنەھا دولارئ خوە
دەرخاندن.

ب دەربازبوونا پروژان، نووچە خراپ و خراپتر دەبوون. بتنى
تشتەك کو دیار و ئاشکەرا بوو ئەقە بوو کو ئەنجوومەنا
نوونەرین پینجی و پینجەمین کۆنگرەیین دکەفیتە بن کۆنترۆلا

دهنگين تېكه لېوويښ پېڅولېست و ئاليگرين زيقى پېش و
 ئازاد، د دهمه كدا كوو دلخوېشى و شادى و ئه و خوېشيا كو
 ههموو باشوورى ژ ئه گه را هه لېژاردتېا برايان و سيواليانى
 بوو وان كړبوو جه ژن و خوېشى، گومانه كا كيم د هزر و
 مه ژى و هشى باكوورياندا هيلو كو سيناتورين باشوورى، ب
 شپوهيه كى ئيگرتى و ئيكدهنگ د شه پېكې مه زندا كو هه ر
 زوى كو مار قه دگرت ل كېله كا ده ولت و ده سته لاتى
 دميتېته قه. هه كه بېست سيناتورين ويلايه تين ئاليگرى زيقى
 پېش (ئازاد) ژى ل وان پې زياد بكه ين، ئيدى سهرؤك كو مارى
 نوى، كونگره يا كو مار ژى دى ل پشت خوې هه بيت. چوو
 بهر به ست و پيگريه ك د ناقبه را وى ئوو گه هشتن ب وى
 پلانا كو خه ياله كا تژى گرنگينه دانتيه به ئه زموون و زانينى
 ،دكارى وينا بكه ت و بهينيت خه يالا خوېدا، ب ده سته
 ناهيت.

مه گووت چوو ئاستهنگ نينه؟ نه خپر نا، وه ساش نيه،
 ژبه ركوو هيشتا ديوانا بلند هه بوو ئوو دگهل وى
 ژيدا، دادوهر "فيلد" ژ هه شتى ساليا ژيانا خوې نزيك دبيته قه
 و دادوهر "گهري" يى بوويه هفتى سالى، د دهمه كدا كوو
 ئيك دوو ئه ندامين دى ژى يين دادگه ها بلند يا دادوهر يى
 مرنى پهنجه و كرنووكين خوې لسهر هه فكا ژيانا وان ده ينايه

و پر زه حمهت دژيانيدا مانه و زيندينه. ههتا د پروسهيا
ئاسايي و پړكويپكا پروويدانان ژي، بو چي نابيت هندهك
جهين قالا و بهتال چيبن ئوو پشتي وي چ؟

د گهل وي ترسا نه پهنی و نه ديارا كوو بال كشاندبوويه سهر
پرانيا خه لكيدا و خوينا پيشه سازيا وه لاتي تووند و پهيت
كربوو، ديسان ژي سالا تازه يا 1897 ئ ب هيقي و ئارامي و
ههتا هن جارن ژي ب جورئته و ئازايه تي و ميرانيقه
دهست پيكر. تشتهك وه سف نه كړي له ههوايدا
بوو، روحيه ته كا نه ترسینه كا سياسي، ههستهك ب وي
چه ندئ كو ئيدي سيسته ما كه قن له ناف چووبوو ئوو
كو مارييهت كه فبوو ناف په حما ده مي دا و ديسان سهر ژ نوو
ل دايكبووبوو.

قي ههستي، دهست ب نيشادانا نيشانه يين دهره كيا ديتين
هه بوون و گه شه كرنا خوه د ناچه يين دوورده ستين
كشتووكاليين باشوور و پوژئاقادا كر. لهوما كه رسته و
ئاموورين كاركرين خوه ئاقيتن ئالييه كي و د دهر دووراندا
خوه مژويل دكر، د گروپ و دهسته ياندا كوم دبوون و
په يقين "واشينگتون، كوشكا سپي، زيڅ، برايان، پړپړه سم،
دوو ب ئيك، پوژا باشوور، پاشايه تي و سه لته نه تا گه لي

ئاسايى، باج، دهرامهت و داهات، سالا جوبىلى، دراف
 ليدانين ئازاد، وول ستريت، ئالگولدى، تيلمان، پيىفەر و كاكسى
 يان ژى به لقاندن و ههژاندنا سهرى خوه و چهقاندنا ليقيين
 خوه ب شيويه كى نهپه نى و ب گوومانقه پسه پس دكره.

ب بوورين و دهر بازبونا كانونا دوويى (جه نووه رى) و نرى
 بوونا شوباتى (فيبروه رى)، رپورپه سمين سووند خوارنا برايان
 نزيك دبوو و گروپ و دهست ژ بوو گروپ و دهسته يين
 مهزنتر گوهورا و ب تمامى ديار و ئهشكهر بوو كوول
 دههان نافچه يين جوربجورين باشوور و باكورا پوژناقا يى،
 سووپا و ئارتيشى كاكسى "د دروستبوون و چوون به رهف
 واشينگتونى بوون. دهندهك رهوشاندا، ئهوان پر ب جوانى
 جلكين خوه لبر خوه كربوون و ب تمامى خوه ئاماده كربو
 و ئامورين باش دگهل خوه دا هه بوون، دهندهك رهوشين
 دى ژى، تشتهك زيدهتر و باشترو قهنجتر ژ چهند گروپ و
 دهسته يين مهزنيين زهلامين برسى و ئاارام نه بوون كووب
 ئه گهرا بيكاربوونى كه تينه ناڤ نه ريكوپييك بونى و ب
 ئه گهرا ئاخفتن و گووتارين سهروكين خوه ب تنى ئيك مه رهم
 و ئارامانج د هشى واندا بوو- (ب كارئانينا قى خه لكى مه زن
 و زيدهى حه جيپن زيقي، ههر وه كو ئه و ناڤى كووان ل
 خوه خستبوو، ژ بوو پالپشتى كرن و پشته قانيا ئاخفتين

خوه د ناڅا رپورې سمین گشتیدا) گه هشتبوونه پله و ئاستهك
عه جیب و سهیر ئا هه یه جانا هزری.

ئه څ خه لكی هاتینه هه لڅه له تاندن هه ر ب راستی ژی ب "
حه جیځن زیڅی" هاتبوون نیاسین، چونکی به سهدان كه س ژ
وان د ته لیسیځن كه نه فییځن خوه دا پارچه یځن زیڅی
هه لدگرتن، كوو د نه هه د و نه هه حاله تا ژ سهدان حاله تان
ئه و پارچه یځن زیڅی بی بوها و کیم نرخ بوون كوو فروشیار
و ده ست فروشیځن بی ویزدان بناڅی زیڅی خالس و نایاب
فروشتبوونه وان، لسه ر څی ئاخفتنن كوو جاره كی د
واشینگتوڼیدا، زه رابخانه یا ویلاته تیځن ئیكگرتی كانزایځن وان
ده كه ته " دولاړیځن برایانی" و ل هه مبه ردا دی" دوو ب ئیك"
پاره و درافان ده ت وان.

د ده مه كیدا كوو ئه څ " ئارتیڅیځن" په نگ ب په نگ به ره څ
پایته ختی كوو ماریڅه دچوون، شه مه نده فریځن شه څانه رپوژییځن
جه ماوهره كی مه زنیځن " زه لامیت تازه" - كو ژ سیاسه تفانین
پله نرم، خه لكی بیكار، كریكارین سه رخوه ش و نه پرازی،
كوړیځن جووتیاران پیک دهاتن، ژ بوو څه دیتنا ده لیڅه یځن خوه
ل ژیر ده سته هلاتا خه لكی دینانه واشینگتوڼی.

ئەڤە ھەمى كەتبوون بن كارتېكرنا پاڭھاندنا كاكى برايان
 كوو گووتبوو: "خەلكى ئەمريكايى نە ئالىگرى خولېن
 ھەمىشەيى د خزمەتگوزاريين شارستانىدايە ، چىنەكى
 جيگىر و جيگرتى يىن فەرمانبەرېن حكومەتتى د گەل
 سازيىن مە ناگونجن و خوولېن جيگرتى د پلەيىن
 دامەزراندنى، خزمەتگوزاريين گشتى ب پېژەيەك زېدەتر ژ
 بوو وەلاتيان بىي كىم كرنا كارامەييا وان دكەتەڤە".

ھەر ئېكەك ژ وان ب وى گىسكىن تازە كوو ل ناف دەستى
 وان و يان ژى لسەر ملېن وان بوون، ب تىمى پىشتراست
 بوون كوو د پارڤەكرنا غەنىمەت و دەستكەفتيان بى گوومان
 پىشكەك دى گەھىت وان، ژ بەر كوو ئەو ژ "خەلكى ئاسايى"
 بوون كوو ژ بوو كاكى برايان زېدە غەزىز بوون و ئەو ل
 ھەمبەر دژايەتايىن مەزنىن دەولەمەندا- كوو سىندووڤىن بى
 مفايىن وان ھاتبوون ڤەكرن و ھەروەسا ھېزا شەيتانى و
 ھەر ب راست شەيتانىيا وان دوزەخا لسەر غەردى يا ب وول
 ستريت دەھاتە نياسين كوو بى ڤەيدە و بىي چوو مفايەك
 خەبتى بوو ژ بووى كوو زنجيرىن تراست و پەنجەيىن
 دەعبايىن بى ڤچىن بەرنىاس ب كۆمپانىيان بەاڤىژنە سەر
 ملنى ڤى "خەلكى سىروشتى" گەھاندبوونە سەروك كومايىي.

****خەلەكا چارى****

پېشېنېيەكا عەجىب و سەير ژ لايى كەسەكى ھاتبوو
ئەنجامدان و پيا خوە بۆ ناڤا پۆژنامەيىن پوژانەدا ڤەكربوو.
ئەم پېشېنېيە، ب نېسبەت ئالېگرييا سياسيا پوژنامەى و يان
ژى بارودوخى پەشا نقيسەرى ب پېكەنين و يان ژى ب
جيددى وەرگرتڤە دەھاتە نيقاش كرن و بېوويە پوژەڤ. ئەڤ
پېشېنېيە دگۈوت كوو: ئىدى پوژ و تاڤ ل 4ئى ئادارا 1897
چووجارا ژ بوو گەلى ئەمريكايى ناھەليىت. تىتەك پېر
عەجىب و نەخوھش دڤى پېشېنېيى دا ھەبوو ئوو ئەوا كوو
ب پاستى پروويدا، بەرھەڤكەتن و تەنگاسيا گشتى و
خەمگىنى كىم نەكر، ژ بەر كوو ھەر ب پاستى ژى ئەڤ
پوژە ژ بوو باژپرى واشىنگتون ھەلنەھات و ب دروستى ژى
ناڤى دىروكيا" پوژا بى ھەلاتن" ب خوھڤە گرت. دەمژمىر
شەشئ سپىدى، ئەو دەما كوو دڤيا ھەوا پرووھن ببىت،
عەورەك پەش و مەزن لسەر ئەسمانى باژپرى خوھ
ھەلاويستبوو و چوو نىشانەك ژ پوژى ديار نەبوو. ئەو
خەلكىن كوو ھىدى ھىدى كۆم دبوون، ب ئەشكەرا دكارىن
وان نالە و ھاوار و گرېنان بېھىزن يىن كوو د گەپەكىن پەش
پىستىن باژپرى بلند دبوو. تاكوو نزيك دەمژمىر نەھى

سپیدى ژى، پرووناھى ھەر وه کى بهرئ د تارياتييدا فهددا و
تارياتيى دهست ب تيگههشتنا وئ کر.

لى دگهل قى چهندي کوو نهف پروژه خوه د نيغه پروژيدا ژى
ھەر گران و خه مبار بوو. لى گرانيا وئ ل سهر مورالا دههان
ههزار کهسین کوو پاژير و پارکين گشتى پر کربوون ئوو
خوه کهمپ و ئووردووگا و په ناگههين دهمکى ئين دهرقهى
سينورئ پاژيرى ژى لخواه گرتبوون، چوو کارتيکرنهک نه بوو.

ب تنئ پروژا بهرى وئ، سهروک کومارى ناڤين کابينهيا خوه
راگه هاندبوون. باشوور و پروژاڤايا دوير تا رادهيهک زوور ل
شادى و خوهشى و خوشحاليين ليڤاليف ببوو، ژ بهرکوو
دهمئ چهنه پروژهکا بوو کوو هن پروپاگاندايین نه خوهش
کهتبوون پروژه قى. ههتا گوتهگوت ژى به لاقببوو لسهر وئ
کوو برايان خوه دايه دهست دهوله مهنه و پاره خوازان ئوو
ههلبزارتنا شيورمه ندين فهرمى و ياسايي يين وى قى چهندي
پشتر است دکهت کوو وى خيانهت و ناپاکى ل بهرژه وهندي
و ئارمانجين دهسته لاتا گهل کرييه و پاشايه تيا خه لکى
ئاسايي ب تنئ وهک خه ونهک و خه يالهک ژ بوو "گهلين
شوړه شقان" دمينيته قه.

لی ئه څه څه م و نیگه رانی دهم کورت بوو. سه روک کوماری
 تولاز و لاه په یت و خوه راگر ل سه ر پلاتفورما پارتيان
 راهه ستابوو کوو نه و گه هاندبوونه څی ئاستی بلند ئوو چوو
 سه لماندنه ک باشر و هه ژيتر ژ بیروباوه ر و متمانہ یا تمامای
 ب خوه و کار و ئه رکی خوه دکاره هه بت ژ بلی څی
 لیسته یی:

- وه زیړی کاروباری ده رځه: څیلیم. تیم. ستوارات ژ
 نیقادای.

- وه زیړی گه نجینه و خه زانه داری: ریچار پی. بلیند ژ
 میزوری.

- وه زیړی جهنگ: جان پی. ئالگوډ ژ ئیلینوی.
 - سه ردوژگه ری گشتی (دادوه ری گشتی): راجر کیو.
 میلز ژ ته گزاسی.

- وه زیړی پوخته و گه هاندنی: هیئری جورج ژ
 نیویورکی.

- وه زیړی هیزا ده ریایی: جوئن گه ری ئووانز ژ
 کارولینایا باشوور.

- وه زیړی ناڅخو: څیلیم ئه ی. پیفیر ژ کانزاسی.
 - وه زیړی کشتووکال: لیف پینس ژ کلورادی.

د بهرځوهدانا ځی لیسته یی ئیکهم تشت کوو دگهشت
هشی مروقی، نه بوونا ناځی "تیلان" د لیسته یی دا بوو. ئەځه
ب چ واتا و پامانهك دهات؟ ئایا سهروك کوماری لاو ئوو
گهنج دگهل باشتین ههځالی خوه ئوو ب هیزترین
ههځه یمانی خوه که تبوو ناکووکى و دووبه ره کییدا؟ نی
که سین زانا و پر، ب تنی ب هه ژاندنا سه ری خوه به رسځ
ددا کوو ئەځه دهستی تیلانی بوو کوو جهی ځالای و هیزیری
هیزا ده ریایی پر کربوو. جهی ځالا و به تالی کوو فه رماندار و
والیی نوو پشتی هه لېژارتنی ژ لای خه لکیځه لدویځ خوه
هیشتبوو. ئووانز ته نها ئافه ریده و خهلق بوو ئوو چیکری
ځی زهلامی مه زنی خه لکی باشووری بوو. ته ندیس و
وینه یهك کوو ب دهستی وی هاتبو تراشین و که قل کرن.

وتار و ئاخفتنا دهستیکی یا سهروك کوماری بو وان که سین
کوو هاتبوون داکوو گوهداری بکهن، بی هیځیانه و
دلشکستانه نه بوو. ئەځ و تار و ئاخفتنه وه کو وی زهلامی
کوو ئاخفتن دکر، ئازایانه و ئەشکه را، راست و بی پیچ و په نا
د دایینا سوزان، بی سه بر ب که ځن شوپی و دابو نه ریتان و
بی گوهدان ب ئەنجامان بوو. ئەځ گووتار و ئاخفتنه
پشتر استکر نه کا زیده بوو ب ځی چه ندی کوو ئەځ خووله،
دهسته لاتا خه لکی ئاسایی دبیت، کوو ب وی را زور تشت

لناڤ دچن و زور تشت ژى سهر ژ نوى دروست دبنځه ئوو
 گرنگ ژى نه بوو كو دهوله مهند و هه بوو، ب كه رب و
 توپه يى يان ژى ب حيه تگرتى هاوار بكن، دڤيت كوو گهل
 بهره څ گه هشتن بو ئهركه كى مه زنتر و مه زنتر ژ هه ژارى و
 سڅك و بچووك كرنا مليونه ها كه س ژ بوو دهوله مهند كرن و
 بلندتر كرنا چهند كه سين دى بچيت.

ههر كوو سهروك كومارې لاو(ب وان چاځين مه زن ئوو پر
 رونا هيا سهر و ديمى ساف و بى مويى وهك ئه سمانى بى
 عهور)دگهل هه څرنا خوه كوو باسكى وى د باسكى خوه دا
 گرتبوو ئوو ده ستين وان د ناڤ ده ستين زاروكين واندا بوون،
 ژ ده رگه ه و ده روازه يا كوشكا سپى تپه پرې، خوه ئاځيته سهر
 كورسيى و ب هه لگرتنا په رپه كاغه زهك فهرمى، ئه څ فهرمانا
 ل خوارځه نځيسانده و فهرمان دا كوو ب له ز بلاڅ ببيتته ځه:

كوشكا جيبه جيكاړ، واشينگتون، دى سى

4ئ ئادارا 1897

فهرمانا جيبجيكرنا هه ژمار 1

ب مهـرما جارهـسهـرکـرنا ب لهـز ئا وئ قهـيرانا ترسـناکا دارايی
کوو نها گرانيا خوه لسهر وهـلاتئ خوشـتقيئ مهـ دهـيناـه ژ
ئهـگهـري ئهـنـجـاما تيـکهـلبـوونا ناياساييا سهـرمـايهـدار و پاره
خـوازان د قئ کومار و د ئینگليزستانيدا ئوو ژ بوو
پـاوهـستـاندنا پيشـکهـفتـنا و يرانکهر و نهـشـيانا ريـگهـگـرتن ل
چـوون بهـرهـف ستاندهـرا زيـري جيـهاني، سهـروک کومار فهـرمان
ددهـت و تهـئکيد دکهـت کو ئهـو وهـک ديـژن "ههـلگـرتن و
خهـزنکـرنا زيـري" دهـمودهـست و ب لهـز دقـيت بهـيت
پـاوهـستـاندن و ژ نووکه پيـفه و لدويـف بهـلاقـبوونا قئ
فهـرمانئ، ستاندهـري زيـر و زيـقي لگوور دهـستـووري د ههـمي
کار و معاملاتين بازرگاني يـين حکوومهـتـيدا سهـر ژ نوي و
جارهـکا دي بهـين جيـيجيـکـرن و ب شيـويهـک هـوورد بهـين
پاراستن.

دهـمژميـر دووي پشتي نيـقرو بوو کوو خهـبهـر و نووچهـين قئ
فهـرمانا جيـيجيـکـرنئ کوو ئيدي نافوبانگهـکي جيـهاني
ورگرتـبوو، ژ واشينگتونئ بو نافهـند و سهـنـتهـرين مهـزنين
بانکي ئين وهـلاتي هاتن پاگهـهانـدن. کاريگهـري و کارتيـکرنا
قئ نووچهـي ل شهـقام و جادهـيين وول ستريت ناهيـت
وهـسف کـرن و گووتـن. د هول و تهـلارا بورسهـين، مروـف و
زهـلام ب نـهـنـر و هاوارا کوو مروـقين سهـردهـمي سهـرهـتايي

دئیت بیرا مه، که تبوون جانئ ئیک و دوو و ل هه قدوو
 دخستن (ل ئیکودوو ددا). د شیتبونا خوه دا ل ئیکودوو ددا
 و ئیکو دوو ل بن پیئن خوه دادن. پرانیا وان ل ههیه جانا
 زیده هشی وان نه دما و ل هوش خوه دچوون یان ژی ل
 ههولا بیهووده و شیتانه یا خوه بو گووتنا وی تشتی کوو
 کهس نه دخوه ست کوو بهیزیت خوه مانندی دکرو ل
 هه ناسه دانئ دکه تن.

دییم و پوخسارین وان زهر و ترسناک قه گه پابوون (بیوون).
 هنده کین دی ب پهنگهک عه جیب خوین که تبوو ناڤا
 پوخسار و دیمی وان کو ته دگووت ئا نها دئ ده مارین وان ژ
 زهخت و فشار و گفاشا زیده بته قن. دهما کوو ئیدی بی
 دهنگی که ته ناڤا ته لار و هولئ، ئه ف بی دهنگیه ب هقه
 هق و ناله و هاوارین کوو ژ کویراتیا هناف و رحی دهات
 بهیستن هات شکاندن. هنده کا وه کی بیژی شوک وان گرتیت
 و هاش خوه نه بیت، ب حیه تگرتی و وه کی ئه ویئن ب ترس
 ژ خه وی پادبن، پوندک دباراندن، ته دگووت کوو هه موو
 تشت کابووس و خه ونه کا شووم بوویه و ههر زوو هش و
 ئه قلی ل ده ست چووی وان قه دگه پیا ژ بووی کوو ب وان
 په بیژیست کوو ئه قه ب تنی خه ون و خه یاله ک بوویه.

ئەمبولانس و ترومپېلېن ھەلگرتنا تەرم و نەخوھش و ھەوار
 ھاتنى ب لەز ھاتن خوھستن. كەسېن كوو ھشى وان
 نەمابوو و ل ھوش خوھ چووبوون و يان ژى ھېز و توانا
 لەشى وان نەمابوو، ل ناڤ ئاپوورايە وى خەلكى كوو ل بن
 لېڤان رە پچە پچ و پسە پس دكر و د بېدەنگىە كا كویر و
 گراندە راوھستيا بوون، ژ بوو دەرڤە ھاتن ڤەگووھاستن و ئەو
 برنە مالېن وان د گەرەكېن سەرڤەى باژېرى بەلكو ل وېرى
 جارەكا دى خوھ ڤەبېننەڤە. لى دەما كوو ھش و ئەقلى وان
 دھاتەڤە سەرئ وان، ب تنى دشان كوو ب چاڤېن زەق
 بووى ژ ئاسوويى رە بىرن و ھاوار بكن كوو وېرانى و
 وېرانىا رەش، ل ھەمبەر وان راوھستيايە. ئەگەر ئەڤ
 نووچەيى ل واشىنگتونى ھاتى راست بىت و وەسا بىت،
 ئېدى چوو تشتەك ژ بلى وېرانى و لناڤ چوونى ل پېشيا
 وان نامېنى.

خەلەکا پېنجى

ل رېځكهفتا 5ئ ئادارا 1897، سەروك كومار ب
 دەرکړنا فەرمان و ږاگه هاندنه کړ، هر دوو ته نجوومه نین
 کونگره یی ژ بوو پیکهینانا دانیشتنه کا ب له ز گازی کړن.
 مەرهم ژ فئ پرونیشتنئ "دویشچوونا خوه شگوزه رانیا گشتی
 ل ویلايه تین ئیکگرتی و ږیاردان لسه رهن ته نجامدائین
 پیدقی و گونجایی بوون لدوور هن پېر اېوونان کوو وی ژ
 بووی دویشچوونئ ژ وان په ئاموژگاری دابوون، هن رابوونین
 کو ژ بوو خوه شگوزه رانی و به خته وه ریا خه لکی، کوو دگوت
 هه بوونا ئیکه تی و سهندیکایی و به رده و امیا چیژ وه رگرتن ژ
 وئ ئازادیا کوو بابیت کومارئ ب ده ستفه ئینابوو، زه رووی و
 پیدقی بوون."

دگهل وئ کوو چاقه پړی پروژا ده ست نیشانکری ژ بوو
 پیکهینانا کونگره یی بوون، "هه قال و دوستی مه زنی گهلئ
 ئاسایی" ژ نشکه کشفه که ته هه مېهر ئیکهم کاری جیددی
 خوه. پېنجی هه زار که س د جاده و کولانین واشینگټونیدا بی
 نان و سهر په نا دهاتوچونیدا بوون. پړانیا وان ژ بوو قه دیتنا
 پیشه و کاره ک هاتبوون وړی، ئوو ب ږاگه هاندنه کا فهرمیا
 به ربژړی خوه هاتبوون خپاندن کوو دقیت ده مووده ست و

ب لهز ئەف میکروب و مشه خورین گه میا حکوومه تی بهین
 پاکسازی کرن. باوه را وان ب گه میثانی لاو و شکومه ندی وان
 ب قاسه ک تمام بوو کوو خوه زه حمهت ب خوه نه دابوو
 دگهل خوه دا جزدانکا پارهی و یان خو پیلاڤ و سوولکین
 خوه ژی دگهل خوه بینن، ئوو نهانوه برسی و ماندی د
 دهروازه یا فی باژپری پراوه ستیا بوون و هیفی و خوزیک دکرن
 کوو به لکوو پاریه کئی نانی ب وان په بهیته دان. لی پراپیا فی
 خه لکئی زور و زیده ژ" میلشیا و سه ربازین بی چه کئی
 ئارتیشین ئاشتی خواز نافه ک پیکهات بوون کوو د
 سه رده مه کیدا ژ لایئ کاکسیئ ئازا و ب جهرگ دهاتن
 ریبه رایه تی کرن و ب پئقه برن. ئەو ژ زه فی و زاری
 جووتکاریئ و گوند و دیهات و زه فی و زارین خاپاندی بوون
 و ب چه ز و مه یله ک نه دیار به رهف فی پرگار که ری تازه یی
 جفاکی هاتبوون کوو ب هاتنا وی ب سه ر ته ختی
 دهسته لاتئ بریار بوو کوو " دهسته حق و که دا پروژانه یا
 دووهینده " ژ بوو هه موو ماندی بوونا وان ب وان په ب
 دیاری بینیت. د پیکیدا و ده می هاتنی، هه ر تشت ب باشی
 چیبوو، ژ بهر کوو برا و هه فالین وان دل و مالین خوه ژ بوو
 فان " سه رباز و پیشمه رگه یین بی چه ک " فه کربوون کوو ب
 ئالا و په رچه میئ کوو د ئه سمانیدا بلند بلند د فیرین و ب

هورا و دهنگی بلند ژ شار و باژیرین جوربجور دهر باز
 دبون. نئی نها پشوودان ب دویمایهیک هاتبوو، ئەو ژ مال و
 حالئ خوه دویر ببوون و کهتبوون بهر مهترسیا مرنا ژ
 برچیوونئ (برسیوونئ)، باشه گهلو ما دقیا وان چ کربا؟

سهروك كوماری گووت: " ئەو خهلكی مه نه ئەو گهلی مه نه،
 ئەقین و قیانا وان ب وهلاتی وان په ئەو خستینه قی پروژی،
 گهل نابیت پیکئ بدەت کوو ئەو بکهقن ئیش و ئازار و
 نهخوہشیان، ژ بهر کوو ئەو هیقی و چهپەر و غه لغانئ قی
 وهلاتینه د دەمپن شهر و جهنگاندا ئوو ههروهسا شکۆ و
 مهزناهی و په ناگههئ وهلاتی د دەمئ ئاشتییدا. ئەو
 خه لکهك ئاسایینه کوو ئەف کوماره ژ بوو بهرژه وهندی و
 مفابیننا وان هاتیه دامه زراندن. پشایئ زهقیئ ل جیهانی
 پهنگه ئەو ب تنئ هیلا بن، لی ئەز چوو جارا کاره کئ هوسا
 ناکه م. " فه رمان ب شالیاری (وهزیر) جهنگ په هاتیه کرن کوو
 د هه می پارک و دهر دوورین باژیری کهمپ و ئوردوگا بهین
 ئافاکرن و لسه ر قان کهسین بی شه نس و بی بهخت خارن و
 بهتانی بهیت پارقه کرن تا وی دەمی کوو حکوومهت و
 دهسته لات بکاربت پئ و شووین پیدقی ژ بوو
 فهگوو هاستنا وان ب مالین وان په دهسته بهر بکهت.

ل پروژا دوو شه مې، 15 يې ئاداري، سهروك كوماري پاگه هاندنا
 ههر دوو نه نجوومه نين كونگرېس وهرگرتن كوو
 كوومبوونه ك كريبه و ئاماده نه ژ بوو قه كولين و پيداچوونا
 هن پېرېبونان كوو په ننگه نهو بوو وان پېرېبون و
 نه جامدانا ب وان په شيرت بدهت و ژ وان په بيژيت.

ئيكه م ياسايا كوو ل ههر دوو نه نجوومه نا تپه پي و واژوويا
 سهروك كوماري وهرگر، ياسايه ك بوو كوو ياسايا 1873
 هه لدوه شاند و پيگه ب زه رابخانه و كارگه ها دراڤي ليدانا
 ويلايه تين ئيگرتي ددا كوو دكاري ت دراڤي ئازادي زيف ل
 پيگه اته يا شازده ب ئيك ل به راورد دگل زپريدا دروست
 بكهت و لقين زه رابخانه يي ل شارين دنور، ئووماها،
 شيكاگو، كانزاس سیتی، سپووكان، لوس نه جيلوس،
 چارليستون و موبایل دامه زرينيت.

پاگه هاندنا قه ره بوون كرنا زيان و زراين خه لكی ژ بوو "
 تاوانا 1873" ب هوړا هوړا كرين بهرز و بلند د هوّل و
 پيشانگه ه و گاليپين ههر دوو نه نجوومه نا هاتن پيشوازي
 كرن.

ئوو باكوورا مه زن نهف هووړا و هاوار بهيستن و ب خوه قه
 له رزي.

کارې پشۍ وې کوو گرنګه کا مه زنا وې يا گشتی هه بوو ئوو
 پيشکيشی ئه نجوومه نې هات کړن. ياسايه ک بوو لدوور
 دايبنکړنا داهات و دهرامه ته ک زيده لسه رپه شا وه رگرتنا باج
 لسه داهات و دهرامه تې، تا راديه ک ژي ل وې ياسايې
 دچوو ئين کوو ژ لايې ياسادانه رين 1894 دا هاتوو چيکړن.
 سيناتورين (کونگريس مان) کوماريخواز هه ولدا تا کوو ل
 هه مبه ر قی کاری به رگری ژ خوه نيشا بدهن، لی لگوور
 ئیکده نگی و ئیکپارچه بيا ده سته لاتې، بتنې کارين کوو ژ
 بوو چهنده هه فته يان دره نگیي تيدا چيکه ن و پاشقه بيخن.
 ئه ف ئیکه م به ر ئیک که فتنا د گهل دوژمنيدا، سه روک کومار
 ئوو لايه نگرين وي که هانندن قې راستی و حه قيقه تې کوو نه
 بتنې دقیت کوو سينات ژ هيژا خوه ژ بوو به ربه ست دانان و
 رپگری کرنا "بزوتنه فه يا تازه يا دوباره دروست کړن و
 هه موار و راستفه کړن" ژ بوو دهنګدان ب وان ياسايين کوو
 نيقاش و گفتوگو کړين دومدار قوت دکه ت بهيت بي پشک
 کړن، به لکوو دقیت کوو "ده سته لات و پړيما نوی" ب له ز
 ئوو ده موده ست ئاماده کاری ژ بوو زيده کرنا نوونه راتيا
 سيناتورين خوه بکه ت. ژ بهر کوو ما کی دزانيت کا دي چ
 گا فه ک ئیک ژ ويلايه تين باکوورئ ئين لايه نگرې زيقي ژ
 وه فاداريا "هه قالې خه لکی ئاسايي" ده ربه کفن.

پیشکیش کرنا پرۆژه یاسا و داخوازانامه یهك بۆ نه هیلان و هه لوه شاندا خزمه تگوزاری یین مه ده نی (شارستانی) و هه ق و هه لاتیبوونی کو ب مه ره ما" پیکهستن و باشت کرنا خزمه تین مه ده نی یین ویلایه تین ئیکگرتی" دهنگ لسه ر هاتبوو دان، ئوو پرۆژه یهك دی ژێ ژ بوو هه لوه شاندا و نه هیلانا یاسایین جوربجوری دمه زراندا بانکین نیشتمانی و جیگیر کرنا پاره و دراقین کاغه زی ئین ویلایه تین ئیکگرتی ل باتی هه موو پاره یین کاغه زین بانکین نیشتمانی لسه ر بنه مایا پشکین قهرزی یین ب سوود، چاقین ئۆپۆزیسیۆن و دژ به رین کوماری خوازان لسه ر قی پاستی قه کرن کو سه روک کومار و پارتیا وی خودان جورته تا باوه ریین خوه نه و پیداجر و پشتراستن، راپورت چ باش بن و یان ژێ خراپ، دقیت کوو هه موو یاسایین دژبه ر ژ په رتووکی ن یاسای به یین پاقر کرن و قه سپین.

شه ری د سناتیدا (په رله مان) ئیدی نه ا بهوویه وه و باوه ره کا گه لهك تووند و تیژ. هن دیمه نین کو ژ سه رده می کویله داریین تا نه ا هه لوه شاندا دیتن هه موو رووژی د هولا هه ر دوو په رله ماناندا روودا. هه ره شه یین جودایی خوازیی ب ئه شکه ره ژ ئالیی باکوورقه ده اتن به یستن، لی ب تنی به ره قرووی تپانه و تانه لیدان و که نیا ئه ندامین لایه نگرین

زيفى و پوپوليستان دبوو. ئيكهك ژ ئندامين باشووريا
ههوار كر: "ل دوايدا ئهم سيارى ههسپى بووينه و مهبهستا
مه ئوه كوو ههتا سهركهفتنى رانه وهستين و بهرهف پيش
بچين!"

پيشكيشكرنا هندهك پرژه ياسايان بو وهگرتن و قهيلكرنا
نيومهكزيكو و ئاريزونا، ههر وهسا بو دابهشكرنا تهگزاسى ب
دوو ويلايهتان ب نافين تهگزاسا پرژههلاتى و تهگزاسا
روژئافاين، ئهگهر چ ههر ئيك ژ فان كار و كرياران به
شيويهك هوير د چوارچيوهين دهستووريد بوو، لى وهكى
بزووتهكى د مالهكا پر ژ زبل و خاشاكي كارى خوه كر و
دهنگ فهدا. دهموودهست و ب لهز ئاگرى وئ گهرم بوو و
پروشكين باوهرتيا حيزبايهتيا مهترسيدار بلند بوو، ب جوړهك
كوو هه موو گهلى ب ترسقه بهريخوهداين. گهلو(ئايا) برپار
بوو كوو ئيكهتى و سهنديكا د ئاگر كهتنهكا مهزندا بسوژت
و ب تنى خوهلى و پيپكيت سوتى بين مهزناتيا وئ ميين؟

سهروك كومار ب ئارامى و لسهر خوه نقيساند: "ئهم گهلين،
ئهم خهلكين ئوو ئه و تشتى كوو دكهين، ل بن پيروزي و
قداسهتا ياساين دهيت ئه نجامدان، ئوو كهس ئه و قاس ب
هيژ و دهستههلات يان مهرد نيه كوو جوړهت بكهت و

بوږيت ژ مه په بېژيت کوو مه د هه لگرتا بارېن گران و
 قورس ئوو نایاسایي یېن کوو کونگره یېن بهرئ ل سهر ملئ
 جه ماوهری دهینانه، باش کار نه کریه و قسوورئ دکهین."

ئوو ب قی پهنگی "دانشتنا دویر و دريژ" یا پېنجی و
 پېنجه مین کونگره یی دهست پېکر، دانشتنه ک کوو بریار بوو
 د گهرمایا هاقینئ و سهرمایا پاییزئ بهردهوام بیت و تا وی
 دهمنئ کوو دیسان زستان (زفستان) بهیت ئوو ب تنئ
 دهستوور دکاری ب خوه هن سینوربهندیان ژ بوو دريژبوون
 و دهمدار بوونا وئ دهست نیشان بکته. قیجا دهما کوو
 ئه و پروژ گه هشت و په یقدهارئ په رلهمانئ د ناف قه ربالغیا
 وه حشیانه یا هوتاف و هورایان هه ستافه تا کو رابگه هینیت
 کوو ئه ف دانشتنه نه لسهر داخوازا وان به لکو لگوور بریارا
 یاساین تمام بوویه و ب دواي هاتیه، گووت:

" شوړه شا شکومه ند د بریس قه دارترین (پونا هی
 ترین) بشکوژین خوه دایه. ل وی دهمنئ کوو سهروک کوماری
 داخواز ژ مه کر کوو د ئادارا (مارس) بووریدا جقین و
 دانشتنه کئ چیکهین، مه ب دهفه موسین (دهقین) ب هیز یا
 تووړه بوونا گشتی و ب هه سترکن ب هه موو بهر پرسیاره تیېن
 خوه، نیشانه یېن شهرما وه لاتئ خوه ئوو ب دهستقه دانا

خه لکځ خوه ژ په رتووکځن ياسايځ پاڅو کړن. ئازادی
 نامریت. هیڅ پر کارځن زیډه ژ بو دروستکړنځ ماینه. وهرن
 دا خوه ئوو دلځ خوه باځځین ده ریایځ و به ره ځ پځش بچین.
 ل ږووژا دوشه مېځ، جځین و دانیشتنا سروشتی یا ځځ
 کونگره یځ دځ ده ست پځکه ت. لځ دځیت کوو ئه م خوه شتی
 یځن خوه ژ دویرځه ببینن. ده مځ مه نینه بچین مالځ و وان
 د هه مېځز بکه ین."

****خهلهكا شهش****

دهمى كوو ئىك ژ ئندامىن كومارى خوازين
په رله مانى پيشنياز كر كوو دانىشتن ب شيوه يه ك دهمكى
پاوه ستن ژ بهر بهينقه دانان، كه ته بهر پيله كا په خنه يان و
هاوارين "نا نا، نه خير!.

سهروكى په رله مانى، د ناڅا چه پله ليدان و هاندانين بلنددا
گووت:

"ئهم خزمه تكارى خه لكى و گه لى خوهينه، هيش كارى مه
بداوى نه هاتيه. نابت چوو دهره فت و دهليفه يه ك بوو
خوه شگوزهرانى و كهيفى هه بت دهمى كوو ئه رباب و
موختارو به گيى به ردپن خه لوزان ل سهر خوه ليا
كوچكىن (ئاگردانين) خه لكى هه ژار پاوه ستياينه و زه فيين
جووتكارا ژ بهر نه بوونا په ره و دراقى بو كرپنا توفى و نامور
و كه رستين كشتوكالى، پر بوونه ژ درك و گياى.

نابيت دهليفه يه ك بو ليستك و يارى و پشوو و ئيسراحتى
هه بت دهمى كوو ميشكىن بيرمه ندين سكى ئاسنى به روكيى
كرپكارا ب رپكا پشكىن بى ئه رزش و بى بووها ئو پانتين
مه زن قالا و به تال دكه ن. خودانين دهوله مهند كوو ميراته كى

خه یالی و مه زن ب ده ست خستیه، هه ژارا د بن فشار و
گفاشا خوه هویر دکهن.

نابیت ئەم بچینه بهیڤقه دانئ ده مئ کوو دوژمنئ
مرؤفانتیی، ب ریکا باوه پهینان و متمانه یی و کومپانیایین
مونوپولیستی و تایبه تمه ند، خوینا گهل (خهلکی) فپردکهن و
دمژن ئووو ده خه بتن و هه ول و پیکولان دکهن کوو
مرؤفانتیی شه له ل بکهن. جه نابئ سه روک، نابیت ئەم قئ
جقین و دانیشتنئ تمام کهین و ب داوی بهینین، به لکو
دقئت کوو دناقا فان ته لار و هولین دانانا یاسایان بو خهلکی
بسه لمینین و ئیزبات کهین و نیشا وان بدهین کوو ئەم ژ بوو
ئازادیا وان هه ولددهین و دخه بتین ئوو ب قئ پهنگی
په یامه کئ بگه هینین مونوپولیست و بازرگانئ چافته نگ و
زکپهش کو ئیدی سه ردهم و ده ورانئ خهلکی ده ست پیکریه
و زهنگ و جهرهس مژده و مزگینا ساله کا تازه یا خوه شتر و
ب پروناهیتر بو قئ کومارئ ددهن."

دژبه ر و ئۆپوزیسیۆن ل هه مبه ر تووندی و هیژا فان
گوهورانکـارییـن نو ی پاشقه کیشا. به ر ل گرتنا
په رله مانئ، کومه ک پرۆژه یه یاسایین گرنگ هاتن په سند کرن
کوو بوویه سه به بئ خوه شی و شادییه کا زیده د ناقبه را چینا

کریکاراندا. ئو ژقان یاسایان ژى، دامه زراندا کومیسوئنه کى ژ بوو پیدانا دهین و قهرز و سلفه یین پاره یین حکوممه تا ویلایه تین ئیکگرتى ژ بوو جووتکاران بوو ئه و ژى ب بى سوودا بانكى. ههروه سا پرۆژه یاسایه ک ژ بوو دامه زراندا هه میشه یی یا وه زاره تا کارین گشتی هات په سند کرن کوو بهرپرس بوو ل چاقدیریکرنا لسه ر هه موو خه رجیین گشتی ب مه ره ما دروستکرنا بینا و ئاپارتمانین دهسته لات و حکوممه تی، ههروه سا باشت کرنا پروبار و بهنده ران.

پرۆژه یاسایه کا دی ژى هه ر جوړه کاره ک بو پړگری کرن ل پکابه راتیا ئازاد و ب ویژدان د بازرگانیدا یان ژى بکار ئانینا هیلن ئاسنین یین شه مه نده فری، که نال و کورنیشه کا ئافى یان ژى قه گوهاستنا وان که لووپه لپن کوو ب ئه نقه ست دهاتن ئه نبار کرن تا کو نرخ و بوهاین وان بلند ببن، ب تاوان دهات هه ژمار کرن. گرنگترین یاسا، دانان و دامه زراندا هنده ک کومیسیران (نوونه ران) بوو ژ بو کرینا هیلین ئاسنى (پړل-سکه) و ته له گرا فى دناقبه را ویلایه تاندا ژ لایى حکومه تا فیدرالقه و دگه ل وئ ژیدا، پیکخستنا هویر و وردا کرئ و نرخ و بوهایان ل بن چاقدیریا کومیسوئا دهسته لاتى دهات جیجى کرن کوو چوو په خنه و گازنده یه کیش لسه ر برپارین وئ چینه دبوون.

د پروژا لدايکبوونا واشينگتۆندا، سهروک کوماری پهيامهک
پيشکيش و ئاراسته ی خه لکی کر:

"پيشيني يين رهش بينانه يين دژبه رين مه سهلماند کوو ژ
دهنگه کي پويچ و بيهووده زيده تر چوو تشتهک دی نينن.
هر چه ند کوو کيمتر ژ ساله کي ل وی ده می ده باز بوويه
کوو من بهرپرسيا ره تيا سه ر ستووه ي خوه وهرگرتيه، لي
قه گه راندنا پاره ی بو خه لکی، خوه شی و خوشگوزهرانی يا
ئينايه به شين جور بجورين وه لاتيدا.

کريکار ئيدي بي مال و حال و برسی نينن. جووتکار ئيدي ب
هزه کا باشت و زيده تر کار دکهن. چهرخ و مه کينه يين
کارخانه و کارگه هان جارهک دی ده ست ب لقيني کرينه و
دوکان و فروشگه ه و موّل و مارکيت پرڼ ژ چالاکی و بازارپي
باش.

فی گه لی بهر هکته کا فراوان و زيده ژ خوه دي وهرگرتيه و
دونيا ب حيه تيقه ل مه دنيريت کو مه چاوا بي
هه وجه داريا ده ستيوهر دانيت بيانی پيشقه چوون ب ده ست
خوه قه ئينايه.

کونگره يا کومارا مه ل ده مي سويند خوارنا من، تا راده يهک
به رده وام د کار کرنيدا بوويه و نه ندامين وي شاياني ژ دل

سووپاسکرنا وهنه.وان ژ خوه په میراتۍ باشتړ و مایی تر ژ
تهندیسین برونزی دروست کرینه و بیۍ بهیښقه دان د
خزمه تکریندا بوونه."

گهلۍ من، ژ بیرا وه نه چت کوو" چینا خراپ و د فن بلند ل
دویف سوود و مفایۍ خوه و سوفته بازان ب سهر و هدا
زالبوونه و د قۍ سالفه گه را لدایکبوونا بابۍ وه لاتی مه، وهرن
دا سوزا خوه ژ بو ب تمامی لناف برنا کارین چه په لپن وان
نویقه کهین و د کومه لگه ه و جفاکین گشتی و بازنه یا
مالباتین خوه دا، ب سویند خوارنیت تازه، نه شق و قیانا خوه
ب ماف و یه کسانۍ و دادوه ریۍ نیشا بدهین، تا کو نه ف
دهستکه فتین مه زنه ل ده ست مه نه چیت و تا وی ده می
کوو خوه ئیک شوون پی ژی ل میژوو یا کویله بوونا مه د
په رتوو کین یاساییدا مابیت، بهرده وام بین و یان ژی
دهستکه فتان زیده بکهین. لۍ سه باره ت ب من، بتنی من
هیقی و ئاواته که هیه و نه ویش نه وه کوو هند شایسته و
شایانی وه بم کوو ده می به ری مه زاری من دنقیسن، ل ژیر
نافۍ من قۍ رسته یی چیکه ن":

" لیره هه قالۍ خه لك و گهلۍ ئاسایی نفستییه."

****خهلهکا حهفت****

هیش سالا ئیکه ما دهسته لاتا" دولاری زیقی" ب داوی نه هاتوو کوو هن پروپاگاندا یین نیگه رانکه ر لبارا بی شیانی و بی تواناییا دهسته لاتن د پاراستنا بوها و ئه رزشا دولاری زیقی د هه مبه ر زیپی ده ست ب به لاقبوونیقه کر. هه وادار و لایه نگرین سه روک کوماری هاوار دکر کو ئه فه کاری وول ستریته، لی خه لکین زانتر سه ری خوه ب نیشانه یا شک و گومانان دهه ژاند. وان دزانی کوو تووقی نه زانینی یا هاتیه چاندن و نها ده می درو کرنا باهوز و تووفانا ئه حمه قیی گه هشتیه.

وه لات ب راستی د ناڤا له هییه کا زیقی دا د خه ندقی. پیلین زیقی که تبوون هه ر قونچه که کی کوماری و هه ولین مروڤان به ره ف چالاکی یین ناسروشتی و خراپ دچوون. سپیکولاسونه کا شیتانه (بازرگانیا ب مه ترسی یان لیستوکیین بازاری کو مه ره ما وئ کپین و فروتننا تشته کی یان به لگه یین داراییه نه بو بکارئینانی به لکو ب تنی بو قازنجکرن ژ گوهورپنا بوهایانه - وه رگیپ) ب مه ره ما فهیده دیتنی د هه موو وه لاتیدا به لاق ببوو. خه لکی تشتین وه سا دفروتن کوو دڤیا پاگرتبان و هن تشتی وه سا ژی دکرین کوو چ حه وچه داریییه کا وان ب وان په نه بوو. به ره مه مه پنه ر هن که لوپهل و به ره مه مین وه سا کومدکرن

کوو چ داخوازییهك ژ وان په نه‌بوو و جووتیارا ژى تهو زه‌قى و
 زار دكیلان كوو قهت پریار نه‌بوو دناڅا واندو جووتكارییې
 بكه‌ن. فروشیارین بچووك ب له‌ز و بى هزر كرن و فكرین
 كه‌سب و كار و كاسبیا خوه زیډه دكر و بیوه زه‌لام (په‌به‌ن) و
 بیوه ژنان ژى پاشكه‌فتین خوه ل بانكى دهرده‌ستن ژ بووى
 كوو زه‌قیین وه‌سا بكرن كوو پریار نه‌بوو قهت پى خوه لسه‌ر
 ده‌نین. پوهییه‌ت و مورالا چافته‌نگى و به‌رژه‌وه‌ندى و مفا
 خوازی د مه‌ژیى هه‌موو كه‌سیدا جهى خوه گرتبوو و "خهلکى
 ئاسایى" ب هزه‌ك شیتانه، داف و به‌ندكى "چانته‌یى
 چه‌رمیى خوه قه‌دكرن تا كو پاشكه‌فتین خوه كو ب زه‌حمه‌ت
 ب ده‌ست ئانىنى بوون د پلانىن مفا خوازی و بى بناخه و
 پووچدا ده‌نین و وه‌به‌ره‌یتانې پى په‌ بكه‌ن.

د هه‌ولدا بوون كوو هه‌ر پارچه و دنكه‌ك ژ كانزایا سپى كوو د
 شیانو واندو بوو ب ده‌ست خوه‌قه بینن. ژ كه‌فچكىن وه‌سا
 بگره‌ كوو زور به‌رى وى ب لیټقین ل میژه‌ داگرتیى مریى
 پیروزی و ان كه‌تبوون تاكو كوپ و فنجانی كوو باب و كالین
 وان دناڅدا قه‌خواربوو، هه‌ر هه‌موویا په‌وانه‌ی كارگه‌ها دراڅ
 چى‌كرنى دكرن ژ بووى كوو بېن ب "دولارین نه‌ته‌وه‌یى-
 نیشتیمانى".

د ئیکه پروپاگانداياندا لبارا دابه زین و کیمبونا بوهای قی
 دراقی متمانه پیکری د هه مبه زپړیدا، هشیاریه کا ترسناک
 چیوو مینا ترس و بهین کورتکی و تنگه نه فه سبوونا
 زه لاهه کی په زیل و چاڅته نگ و برسی کوو گه نجینه یین
 کومکری و هه لگرتی یین خوه دینیت کوو دهلن و لی
 نکاریت ده ستی خوه دریژ که ت و پړگری ل ه لینا وان
 بکه ت. ل ده ستپیکي په خنه گرتن و بیاف و بو هانه ئینان
 بوو، لی پاشی بوو نالین و نزا و پارانه څه و ل دویڅ فان
 هه موویاندا پیکه هه سان به ره څ نفرین و نه فره ت کرنی.
 کریکارا کلاف و پیبه ندین خوه ئافیتن و هیڅش کره ناڅا مه یدان
 و زڅروکین پاژپری تا کو داخوازا مافی خوه بکه ن. ده سته و
 گروپین سه ره لدانی چیووون، پړیڅفان و
 کومبوون (گردبوون) هاتن پړکخستن و هن ده سته و گروپ ب
 له ز به ره څ واشینگتون چیووون، هه له به ت نه کی ئارتیشا
 کاکسی کوو ب پپیان دچووون، به لکی ب بالین ب له زی
 شه مه نده فرین له زوک (ئیکسپریس).

"خه لکی ئاسایی" که تن ناڅا په رله مانن، سکالا و گل و
 گازندین (گازنجی) وان ب سه بر و هه دارڅه هاتن بهیستن و
 به لینا قه ره بوو کرنی هات دان. ب له ز پلانین زیده کرنا
 ده رامه ت و داهاتی هات راگه هاندن و باجین تازه و نوی

دیسان که تن سهر ملین ملیوئیرین وهلاتی: باج لسهر چهك و
 سهفتهجهیان، باج لسهر بهلگه و پروانامهیین تومار کرنا
 کوئمپانیایان، باج لسهر بهلگهنامه و قهرز و سلفه و دهینین
 خانووبه‌ره‌ی، باج لسهر بهله‌مین گه‌شتیاری و
 خوه‌شگوزه‌رانیی، باج لسهر پارکین ئه‌هلی و که‌رتی تاییه‌ت و
 بینا و عیمارت و تاوهر و ئاپارتمانان، باج لسهر هه‌موو
 وه‌سیه‌تنامه‌یین کوو داراییا وان لسهرقه‌ی 5000 دولاران بوو،
 باج لسهر دیاریین خانووبه‌ره و ئه‌ملاکان ب سه‌به‌با‌حه‌ز و
 فیان و ئه‌شقا سروش‌تی و خوش‌تقیاتی، باج لسهر پلیت و
 تیکتین گه‌شتین ده‌رقه‌ی وهلاتی و سه‌پاندنا باجا دوو به‌رابهر
 لسهر مال و ملک هه‌موو ئه‌وین پشتی شه‌ش هه‌یقان
 نه‌ئاماده‌بن.

هه‌روه‌سا گومرك و نرخا لسهر تشتین گرنگین لوکس ژ بوو
 دوو قات زی‌ده بوون. ژبه‌ر کوو هه‌ر وه‌سا کوو په‌رله‌مانی
 گووتبوو. "ئه‌گه‌ر ئه‌وریشهم و ساته‌نین کوو ل ئه‌م‌ریکای
 هاته‌ن چیکرن و شه‌راب و تووتن و ته‌نباکویا گه‌شه‌کری د‌قی
 وهلاتی ژ بوو" لو‌ردین وول س‌تریت" وه‌ك پید‌قی باش نین، د‌ی
 بلا دراق و په‌ره‌یی جی‌وازیا وان بده‌ن و سووپاس‌گوزار بن کوو
 دکارن وان ب‌قان نرخ و بوو‌هایان دابین بکه‌ن. "ژ بوو ئارام
 کرن و بید‌ه‌نگ کرنا گل و گازنجین خه‌لک‌ی باشی وهلاتی، ب

مليؤنان دولارین دی لسهر متمانه و ئيعتبارا وهزارهتین گشتی هاتن زیده کرن. بهندهر د هه یقه کیدا هاتن پاقر کرن ژ بووی کوو د هه یقا پشتی وی جاره کا دی پر بیته قه و سیسته مین تازه ژ بوو باشر کرنا ریکین ئافی د ناقههرا ویلايه تاندا ب قه باره یه ک راده به دهر مه زن دهستیوو.

کۆمیسوین دابه شکرنا پاره و درافی گشتی د دابه شکرنا پاره ی بوو وان جووتکارین کوو ب راده یه ک هه ژار بوون کوو نه دکارین زه قین خوه بکین و تیدا کار بکه ن مژویلی کاری خوه بوون و هه ولددا کوو " سلفه و دهینین پیفر " د جهه ک و شوونه ک وه سا دابه ش بکه ن کوو زیده ترین هه وجه داری پی هه یه. ههر وه سا ژ بوو راگرتنا، کارین ناشیستین سه راف و ئه و ده لالین کوو مفا و قازانج ژ هه ژار و قوربسه ریا خه لکی وه رده گرت"، یاسایه ک هات په سند کرن کوو کپین و فروتا بهرگه یین دهین و داراییین حکوومه تی یان ژی سندوو قین گشتی و یان ههر جور معامله یه کئ ب مه ره ما ب ده ست قه ئینانا قازانجی ل هه ستان و دابه زینا بووه ایی وان ب تاوان هه ژمار دکر و سزایا وان ژی زیندانی کرن و به ند کرنا هه میشه یی و هه تا هه تایی بوو.

لی د گهل قان هه می هه ول و ماندیوونان، دهسته ه لاتی د هه مبه ر ریگری کرن ژ کیموونا لسهر خوه و به رده واما

بووهایډ دولارې گشتی خوه زور لاواز و بی شیان دیت. تاكو نافه پراستا هافینې، بوهایډ وې ژ بوو 43 سەنتان کیم بیوو و بهری کوو باکوورا جوان خوه ب کراسې زیړینې پاییزی داپوشیت، درافې متمانە پیکری، پیک ب قاس ئیک لسه سې بووهایډ دولارې زیړې ستاندهر داکه تبوو (دابه زیوو).

خەلک زەمبیل و سەبەتین پر ژ فان درافین بې بووها د هەمیږ و سینگا خوه دگرت تا کو ژ بوو دانه قهیا قهر و دەینین خوه یان ژی بو کرینا پیدقیین ژیانې بچنه دەرځه. توربه یین (تەلیس و گووشیک) مەزنین کانا و میتالی سپی د ئافیتن به دەرگه ی خوه دانی دینا تا کوو دەینین چەند هزرا دولاری بهین سافکرن و چاره سەرکرن. خزمه تکارین میر ته فی ژنین خوه دچوون کرینې ژ بوی کوو درافین پیویست هەلگرن و د جلو به رگین زەلامادا به رووکی چەرمی جهی خوه دا به رووکی ب قوماش یین که ځن، ژ بهر کوو کیشا پازده درافې پیدفی کوو د هەمبه ری ئیک درافې پینج دولاری ئا زیړی بوو رهنه گه قوماشی نازکې به رووکی دراندبا و فیجا دهه ر پینگاځه کیدا دولاره ک بکه فتبا.

ب دريژاهيا پروژي د باژيړين مەزندا، کاميون و قەلابە يين مەزنيڼ پر ژ توربه ی و تەليسيڼ درافين سکه لسه شووسته يان دخشين و گوړيل دبون و دهنگي وان دهات ژ

بووی کویه کسانى و تهرازین بازارگانیا پوژى ریځ بخه ن. ټه و
 بازارگانى کوو ژ بو وه رگرتنا پسوول ه و حيسابا خوه دهات،
 پروو پرووى سته له کا خه لوزان يان ژى به رميله کا بزماریا پر ژ
 مېهله غى پېده قى دېوويه قه و د پوژا پهره دانى، کریکاران
 کوړپن خوه یی مه زن ژى دگهل خوه دېرن تاكو "تشتان
 بگه هینن مالى" د ده مه کدا کوو ټه و ب خوه به سته یین ئاسایى
 یین دارین ئاگرى قه دگوهاستن و دېرن. ئوو سه یرتر ژ
 هه موویان، ټه ف دولارى کوو د سه رده مه کیدا ژ لایى "خه لکى
 ئاسایى" پر هز ژیکه ریځن خوه هه بوون و ل با خه لکى په
 خوه شه ویست و خوشتقى بوون، ده رکه ته یا (هه بیه تا) سروه تا
 خوه ل ده ست دابوو و ل شیوه یی کومین گووفه کا بى
 گرنگیدان و بى نرخ لسهر په ف و قه فه ز و میزان دهات دانان
 تا هه ر ده مئ کوو پېدق و پئویست بوو به یتته دان، کوو ټه و
 ژى ب بى پړى و بچووک کرن و ب سقکاتېفه دهاته
 هافېشتن، هه چکو بیژى پهره و درافى ئاسن سپارتایى دیروکى
 بوو. ئوو خوه هه که ژ بوو جاره ک ژى بیت، په رتووکا پیروز
 هات په ت کرن و بى بووها بوو، ژ بهر کوو ئیدى چوو دزه کى
 مه یل و هه زوى ب "شکه ستن و دزینا" چ جهه کى کوو ټه ف
 گه نجینه یه لسهر زه قییدا هاته هه لگرت نه بوو. خوه هه که
 دیسک و سینیکین مه عده نئ سپى (کانزایا سپى) به ټه شکه را
 ژى لسهر میژى که تېان، وه کو سینیک و دهوسین قه لایى يان

ئامانین تەنەكە. زەلاما پى باشتر بوو كوو دەينىن خوە نەدەن
هەتا كوو وان وەرگرن و كرىن و فروتن و گوهورىن ديسان
بەلاڤ بوو، خامىن مالا ژ جيرانىن خوە هەنەك ئارد يان دەخل
و دان دەين و قەرز دكر و سوزددا كو ل شوونا وان شەكر و
فېقىين هەشك فەگەرىنيت.

ئوو هەر وەسا ديسكىن سىحرى و جادووى يىن زىڤى ب
ئارامى و هېدى و بى دەنگ د قىمەت و بوهاين خوەدا
دكەفتن، هەتا كوو ئىدى وەسا خويا دكر كوو خەلك ژ ناڤى
زىڤ بېزاريا خوە نىشا ددا و زىڤ نەفرەت دكرن.

****خەلەکا هەشتی****

ب دەستیكا سالا 1899، کومارا واشینگتۆن که ته بهر
پهوشه کا خراپ و مه ترسیدار. بازارێ تجاری و بازرگانی و
پیشه سازی کو د سه رده مه کیدا وه لات د به رخوه دا گرتبوو،
نها ب داوی هاتبوو و کارتێکرتین خراپ و نه ریڤی یڤن
دراقه کی بئ بووها دگهل سیاسه تین پالشتیکرنا زیڤه له
خوه،هیڤدی هیڤدی وه لات د خه ندقاند. سه رمایه، کوو
هه میشه د قان ده ماندا ترسنوک و بئ متمانیه، خوه د قاسه
و صندوو قین پاراستی قه شارته یان ژێ به ره ف ئه وروپا
په قیه. کرێکار ته گهر چ ب راستی د بن گفاشی بوون و خو
پیدقییڤن سه رکێ ئین ژیانێ ژێ دگهل خوه دا نه بوون، لی ب
ده نگه ک بلند و ب جورته ت په خنه دگرتن و خوه نشاندا
چیدکرن. سوشیالیزم و ئانارشیزم گوھڤن هه ستیار و بهیستی
پهیدا کربوون ژ بووی کوو په یقڤن ئاگرینڤن نه فره ت و
خراپ خوازییا خوه دناقدا بریژن و ته نجام ژێ ته قه بوو کوو
د باژیرڤن مه زڤن باکووری، شوپه شیڤن جیددی چیبوون کو
هه نه ک جارن شیان و ده سته لاتا پایه دارڤن ناخوڤی تا
پاده یه ک زیڤه دخستن بن گفاشی.

هن پروپاگاندا به لاف بـوون ژ وئ چـندئ کوو د کابینه یـدا
 ناکوکـيـن گـران و تووند چـیـو وینه. سـهـروک کومارئ لاو و
 گـنـج هـن نـیـشـانـه یـن گـوـهـوړـیـنا بیـرو بـاوـهـړئ دـهـر دـخـسـت و
 خویا دکر ئوو وهک پرانیا که سین کوو ب هـسـتـن تـاری یـن
 دلئ مروغان خوه گریدابوویهفه، پیدچوو کوو تا رادهیهک ئی
 نامادهیه کوو هاوار بکهت و بقیرینیت: "ئه ز ب تنئ
 راوه ستایمه. ئه و روحین کوو من گازی کرینه ئیدی ب
 قسه ت و ئاخفتنا من ناکه ن. ئه ی وه لاتی من، ئه ی وه لاتی
 من، چ قاس ب هـز و قـیـانـقه خـوازیـارم کوو جانئ خوه ژ ته
 په ددهم، ئه گهر ب خوه بهخت کرن و خوه فیداکرنه کا هوسا
 ئه ز بکار بم کوو خوه شی و بازاری بهرئ ژ بوته فه گهرینم."

ژ بوو ئیکه م جار، وی هه ست ب تیگه هشتن و فیمکرنا قئ
 بابه تی کر کوو چ روحیه ته کا گران و تووند یا
 به شبه نديان (پشکبه نديان) خوه خزانديه د قئ" ریکلام و
 پروپاگاندا یـن شوړه شـفـانـیـدا. ئه و لبارا ترسین خوه د گهل توو
 که سهک ژ بلی هه فزینا خوه یا زانا و خوه پاریز نه دئاخفت."
 رحا من، من باوهړی و متمان به ته په هه یه"، ئه و ههر
 وه سا کوو ده ستین په هن و ب هیژین وی کوو ئه و د
 هه مپزا خوه دا گرتبوو دگفاشتن، پسه پس کر. "ئهرئ دلی
 من، لی گهلو (ئایا) وه لاتی من متمان به و باوهړی ب من په

ههيه؟"ئەم ههڤوکه تا ڤادهيهک ب شيويهی ئاه و ناليهکي ژ
ليڤين حاکم و دهستهلاتداری لاو دهړکەت.

ئەشکەرا بوو کوو ههتا ئيره(ڤيره)باشوور زيډهترين مفا و
قازانج ژ ڤي شهري بوو ب دهسته ثانيئا هيژ و
دهستهلاتي وهگرتيه. ئەوان نوونهريڻ خوه د(سينات-
پەرلهمانی) ژ بوو شەش کەسان زيډه کربوون، ئوو ناڤو
دهنگي خوه يي بهري د مهجليسا نوونهراندا ڤهگهړاندبوون،
ئیکهک ژ متمانه ترين و ب باوه پترين کوپيڻ وان د پلەيا
سەروکي مهجليسي(سەروکي پەرلهمان-سيناتي) پونيشتبوو،
د دهمه کدا کوو ئەوي دي، باشووريهکي ژيّهاتي هيژين
حکومه تي ل قاتا(هولا)پەرلهمانتويي ب پيڤه دبر. باشوور،
کوو ژ بوو ڤاهينانا هيژين هزري يين ژيّهاتي لدايکبوو، ژ
وان نقش و نهژادي خويني بوو کوو دزاني چاوا جوانييين
پاشايهتيا هيژو دهستهلاتي ب ڤهنگهک ڤه شيريت کو
باشترين و ڤه نجيترين کاريکرنن بکه ته سەر "خەلکي
ئاساي". گهلهک ژ زهلامين باکووري ههژي و سەرسام ژ ڤي
شکوي سرويشتي و ڤهفتاريڻ زاتي يين مهزناتي دبوون و خوه
دابوو دهست وي. هيشتا ههڤهک ژي دهر باز نه بوو کو
ئەڤ بهشا نها سەردهست، داخوازييهکا نوي ژ وهلاتي
نه بووييت.

ل ده ستيپيكا جفيني، لسهر داخووازا باشوور، باجا ده خلي
 نافخويي (باجا هاتيئ) كو ب ده مه كي دريژ ل سهر به رهه مي
 توتنا (ته نباكو) باشووري گران دبوو و مليوئنان دولار وه
 داهات (د خه زيئا نه ته وه يي دا دهه ريكاند) ددايه خه زيئا
 نه ته وه يي، ژ په رتوو كيئ ياسايئ هاتن پاكرن، بيي كوو
 نه پرازيبوونه كا زور ژ باكووري په يدا بيت. لي نها وه لات د
 نزيكوون به رهف شيتبوونيډا بوو كوو داخووازه كا نوي هاته
 پاگه هاندن، ههر چه ند ب ده سته واژه و گووتنيئ ئارام و
 لسهر خوه و ب پيژفه هاتبوو ده ربړين، ته نانه ت ب
 شيويه ي داخووازه ك ژ بوو دادوه ريه كا دومدارا دريژ بو برايين
 ل ژير گفاشي و ئيش و ئازار پيكه تي، لي د پشت ويډا تون و
 دهنگه ك ژ هيژه كا هوشيارانه و فه رمانده مي كرنيډا هاتبوو
 فه شارتن كوو ب باشي دگهل سه روكه ك كو ژبوو" وي وه لاتي
 باشوور يا شكومه ند كو نه ف ئيكه تيه (سه نديكا) پشه كا
 مه زن يا قي مه زناتي و بوهايئ خوه ده يندياري وي بوو"
 دئاخفت، سازگار بوو ئوو دگونجا.

وي گوت: "جه نابي سه روك، نزي سي سالانه كوو خه لكى مه،
 ههر چه ند كوو ژ نه نجاما شهړ و جه نكيئ ويلايه تان هه ژار
 و نه دار بوونه، لي سروهت و داراييا خوه ژ بوو ساريژكرن و
 پيکفه هاتنا برين و كه سك كرنا پيربوونا ميړين كوو شكست

به مه ره ئینای، یا دای. مه ئەف باجا قورس و گران، ئەف
 پارەیی ب خوین یی ترسناک بی چوو گلی و گازندەیهک
 دایە. تە ژ بوو وی هەولا میوانی و ئازایانەیا مه ژ بوو
 ئازادیی کوو خوەدی نه خوەست ئەم سەر بکەفین ئەم عە فو
 کرینه. تە مافی مه ژ مه ره فەگەپاندیه، دەرگەهین فی هولا
 پیروز تە بسەر مەدا قالا و فەکرینه، ئوو تە ئەم ب براین
 خوە گازی کرینه، لی بهروفاژی ئەمانا نه جیب و پەسەن کوو
 ب وەرگرتنا مەبلەغەکی گشتی ژ فەرەنسایا جوان پازی بوو
 و پاشی پئی پيدا کو د ناشتی و ئازادییدا زیدهتر ژ هەموو
 سوز و بەلێنان بهرهف پیش بچیت، ئەف نزی سی ساله کو تە
 ئەف باجین سەفکەکرین شەری ل سەر مه سەپاندینه و سال
 لدویف سال ئەم نه چار کرینه کو وی دەستی ل مەدایه ئەم
 ماچ بکەین و برامیسین. گەلو ما ئەم مروفین کو نها
 دقیرین و هاوار دکەین؟ گەلو ئەم زەلامین کو پشتی قان
 هەموو سالی درێژین سزادانی ژ بوو چوو تاوانەکا مەزنتر ژ
 فی کوو مه ئازادی زیدهتر ژ په یوه نندیین وی کۆنفیدراسیونا
 کو باب و کالین مه ل سەر مه سەپاندیه خوەشتر قیایه و
 حەز ژئ کریه، چوو هەستەک د دەمارین خوەدا نینه؟ ئەم
 وەکی برا و هەف وەلاتیین خوە هانا خوە بو هەوه دینین.
 ئەف باجین ب شەرم ژ وەلاتی مه پاكەن، کو باکوورا مەزنا

وه ده ههزار جار دهوله مهن دتر ژ وږي. ئيکهک ژ ځان دوو کاران ته نجام بده: يان سهربازين پير و ب سالدا چوويين مه وهرگره و پوژين دويماهيمکا وان ب مووچه يي ژ خه زانه و گه نجينه يا وه لاتي هه څه شئ مه به ره که تي بده وان، ژ بهر کوو ب تني نه و د وي خه له تييدا بوون کوو شکست ئانينه، يان ژي باجين نه غره ت کرايي ږاکه و قهره بوويه کا هوسا ب ځان پاره يين ب خوين بکه کو ژ لايي ته څه ئاقلانه تر و لوجيکانه تر و دادوه رانه تر بهيته خويا کرن".

گووتنا وي چهندي کو نه څه وتاره، کو پشکهک ژ وي د سهرڅه هات څه گوهاستن، هر دوو مه جليسيين کونگره يي ب تووندي و گراني ئالوز کرن، ب تني وه سفه کا لاواز کارتيکړنا ويه. څيجا هه وار و څيرينين خيانه ت! خيانه ت! بلند بوون، بهرکه تن چييو و شهريين ده ست ب ده ست و بهرچي لگرتي د ناڅا گالهر ياندا چييوون و لدويښدا دهنگي کير و چه قويا ب ناڅوبانگي "بوي" و ته قه يا چه کي ن ئاماده هات بهيستن. کومار تا ناڅا پيکي ن خوه هه ژيا: د سهرتاسه ري باکوور هن ديمهن دووباره بوونه څه کو پستي ته قه کرن ل "سامتر" ي چييون. جفينين گشتي هاتن ږيکخستن و هن به يان نامه هاتن په سند کرن کو داخواز ژ حکومته تي دکر

هيٽين خواه د واشينگٽون و دهر دورين وي کوم بکته و ژ
بوو سهر کوټکرنا شورې شا دوی ئاماده ببيت.

لئ هيدي هيدي ئهم سهر کيشی و شورې شا تووړې بوونا گشتی
به شهك ژ هيټ و تووندي و گرانيا خواه ژ ده سټدا، ژبه ر کو
تيگه هشتن و فيمکرنا فی بابته تي هسان بوو کو د فی قوناغا
مه سه له یی، چوو تشتهك ب بهر هنگار بوونا داخوازه کا
تووندرې وانه و نایاسایي ب تووړې یی و توندي و ئاموژ گاريين
بی عه قلانه ب ده سټقه ناهیت. دگهل وي ژيدا، ما نه څه ژ
بلی هره شه یه کا چوونه یی و بیهوده ژ لایي تاخمه کي
سیاسه تمه دارين بی ویزدان چوو تشته کي دی بوو؟

کومار لسهر بناخه و پیکهاته یين پر موکم راوه سټا بوو کو ب
پشت به سټن ب هه سټين دهمکي (ده می) بهه ژیت.
نه نجامدانا خيانه تی ب وه لاتی مه پیدقی ب کارو
کرده وه یه کي نه شکه را هه بوو. چ تر سهك ژ
پروشکين (برويسکين) ئاخفتنيټ باهوزه کا دهمکيا هه سټان
هه بوو؟

پر زه حمه ته کو بیژم سهر وک کوماري لاو لبارا فان ديمه نان د
کونگره ییدا چ دفکری. نهو ب قاسهك پهنگی وی زهر ببوو
کو پیچهك پهنگ زهر بوون ئیدی ههر نه دهاته بهرچاق، لئ

ئەو كەس يىن كوو پاهاتبوون د فان دەم يىن پىر پىل ل
 پوخسارى وي ره بن يىن، پاپور ددان كوو د دەمه كى كورت
 پشتى چەند پروژان، هيل يىن پوخسار و پرووى وي ب
 شيوه يه كى بهرچاق و ديار كويرتر ليها تته و گووت يى ب
 هيزتر و تووندتر ژ هيزا ئيراده د قونچكىن ده قى مه زنى
 وي، بن ئەزىنكا چوارگوشه و مهزنا وي و د له رزىن يى كوئىن
 پوز و دفنا مهزنا وي خوه قه شار تينه. ئەو كەت بوو بهر
 گفاش هك ترسنا كدا. دەمى گوپالى (گوچان) هيز و
 دهسته لالتى پاكربوو، وهسا خويا دكر كوو د دهست يى ب
 هيز يى ويدا ب تنى پىليستوو كه كه، لى نها ب شيوه يه ك
 عه جيب گران بوويه ئوو لسهر ئەنيا وي ههستا تريشكه ك
 نه په نى هه بوو، هه چكو بىژى تاجه كا (تانج) دركانه كوو
 نه خوهست بوو لسهر سه رى كه س يى دن بهي ته دانان، نها ب
 دهست يى بى دلوقان و هو قانه ل سه ر سه رى وي دهاته
 دهينان.

****خەلەكا نەھى****

دە مەن كوو دویمایهك (داوی) پریشكین ئاگرئ
مەزنئ شورەشئ ب هەن پوندکین ژبو "ئەگەرا
واندبووی" قەمریا، هەن پیشینی هاتن بهیستن کوو باکوورا
ب هیز، ب سەدان شارین خوهیئن مەزن ئوو هیز و
توانایەکا هشیارانە ژ ئیمپراتوریەکا خوه یا بەربەلاڤ و
فراوان، پەنگە پەهەندەك بیت کوو ئالایئ شورەشئ دژی
حکومەت و دەستەهلاتا فیدرال بلند کەت. لئ ئەو
پیشینی دەهلاتئ ویدا چوو بوهایەك نەبوو و چوو
کەسەك گرنگی ب پەیفئین شیتانەییئن وی نەدان و پیتە
پیتە کرن.

دگەل فیژییدا، نەها هەر ئەو باکوورا ب هیزو دەستەهلات دە
خەم و نیگەرانییئ—دا پوینش—تەبوو، ئەو ژی ب پوو و
پوخسارەك بەرەڤ باشوورئ و گوھيئن کوو ژ بوو بهیستنا
پسە پسان دەهوایدا خوه تیژ کربوون. گەلوو ئایا گوپالی
هیژ و دەستەهلاتئ بو هەتا هەتا ژ دەستئ وی دەرکەتەبوو؟
ئایا (گەلوو) شورەش بتمە می چیبوو و کا حل ببوو؟ ئایا
پوپولیسەت و هەڤ پەیمانئین وان ب شیۆهیهك تەووند و

پهیت د هول و ته لارین کونگره ییدا جهیّ خوه گرتبوو؟ ئایا دادگه ها بلند ب دامه زرانندن و دهینان هشکترین لایه نگرین باوه را سیاسی یا نوی، ژ ئه نجا مدانا کارین باش و قهنج بی شیان و بی توانا بیوون؟ گه لو جه وه ریّ حکومه تا فیدرال هاتبوو گوهارتن؟ ما باب سالاری (باقسسالاری) د ههر جهه کیدا به لاف بیوو؟ ما سوشیالیزم د زیده بوونییدا بوو؟ ما د ههر ده ری هن نیشانین نه فره ته کا دژوار ژ باکووری و ئیراده یه کا هسک نه بوو کو ته قاهییا باری باجی ده نییته سهر ملی دهوله مەندان، تا کو داهاتین زیده یین حکومه تی لسهر که سین کو ژ "خهلکی ئاسایی" پیک تیت بهیت دابه ش کرن؟

چاوا ئه ف به شا ئیکه تییی (سه ندیکایی) دکاری هیفیدار بیت کو دهه مبه ر باشووردا، کو نها دگهل ویلایه تین بله ز پیشقه چووین باکوورا پوژئافایی هه ق دو گرتبوون، به رگه یا خوه بگریت؟ گه لو ها باژپرین شکودارین باکووری دکاری ب وی چهن دی پازی بن کوو لدویف گالیسکه و عه ره بانه یین "تیلمان و پیفهر" دا بهه رن؟ ما باشوور د سینا تیدا خوه دی هیزه کا خورت نه بوو؟ ل کو ده ری دبیت کوو هیقییه ک هه بت تا کو باکوور هیزا خوه یا وندا بووی

ژ نووڤه ب دهست بينيت، ئوو گهلوو ما ئه و دکاري خو ژ
 بوو دهمهك كورت ژي بڤكريت كو بهرژوه نديين
 بهرڤره هين خوه بدهت دهستى وي خه لكى كو د هه ر پرس
 و مزاره كا گرنك يا حكوممه تيدال هه ڤ نه دهاتن و
 ناكووك بوون.

خه لكهك كو ب سياسه ته كيڤه گريدياي بوون كو نه دکاري
 بو خوه شگوزهرانيا وه لاتين مه زنين به شين نافنجي و
 رپژه لاتا ئيكه تيين ئوو ويلايه تين خووشكين ڤي به ري مي
 سي سي پي ژ بلي ويړانكه رهك چوو تشته كي دي بيت.

ئه ڤه ديناتي بوو كوو هه ر هزر ژي ژي بهيت كرنى. دڤيا
 كو بازدان بهاتبا ئه نجا مدان، دڤيا داخوياني و گووتار هاتبا
 وه شاندى. ژ بلي ته سليم بوون و خوه ب دهستڤه دانا تام ژ
 رپبه رين نيزا ها نوو ئوو ڤه گوهارتنا تام و تمام يا وي
 سيسته ما مه زنا جڤاكي و سياسى يا نه ديار و نه په نى كوو
 ب "باكوور" دهات نياسين، چوو ئه لته رنه تيڤ و
 جيگرتنه ڤه يهك نه بوو.

لى ئه ڤ شوره شا دناف شوره شه كيډا، شوره شهك يي
 خوين ريشتن دبوو، ژ بهركوو نه دبوو كو هزر د گڤاش و

فشار ئينان و نه چار كرنئ يان ژى بيروكه و هزره كا جیددی
 ژ بو راگرتن و راوه ستاندنا شوپړهش و بزاځه كا هوسا مه زن
 هه بیت. د راستیدا ئه ځه كو مارا راسته قینه بوو كو خوه ژ نه
 خوه شی و نه ساخیه كا ترسناك پاقر دكر، ئه ندامئ نه ساخ و
 گهنی بوو فریددا، نه زیده تر و نه ژى كیمر.

ژ بهرئ په ئه ځه بزاځا مه زنا پاشقه كیشانئ ژ "فیتناگموت" د
 ئیكه تییدا نيقاش دهات كرن و هه ست پیدهات كرن.
 خه لك دبارا وئ پسه پس دكرن يان ژى ب هه ناسه یه ك
 چه پس كرى لبارا وئ دئاخفتن، لئ هه ر وه سا كوو ئه و د
 هزرا خوه دا دپه ژراند، شیوه و فور ها وئ هیز وهر دگرت،
 هه ییا كو د داویدا وهك "میـنروا" ژ مه ژى و
 هشی "ژووپیته ر" هات ژیانئ و بوو كردار- ب تمامى ب
 په روبالځه، ب تمامى پر چهك، ب تمامى بئ دهنگ و ب
 هه موو دلئ خوه ځه.

ههرئ ب راست چما نه دبوو كوو هه ر تشت ژ بوو باشر
 بوونئ بیت كو ئه ځه ئیمپراتوریه تا مه زن، كوو ب له ز ئه و
 قاس مه زن و فراوان و ده ست و پئ گیر ببوو كو ب تنئ ب
 زه حمه ته ك زیده دبوو كوو د ناځهنده ك دا بهیـت ئیداره
 دان، ئوو ب سئ به شا پوژه ه لات، باشوور و پوژئ اځا بهش

بیت، نها کوو ئوو چاوا دبوو ئەف کاره بیی چوو ههژان و لهزینەك یان چوو بهركهتنهك ترسناك بهیّت کرن؟ ئەف سى کو ماره دكارین ژ بو ئار مانج و مەرە مین هیپرش برن و خوهپاراستنى فیدراسیۆن پیک بهینن و تا وی ده مى کو ئەف گوهورپینن مهزن و رادیکال چیدبوون، چوو گرفت و پرسگرک و ئالوزی د دروست کرنا" مەرچ و بارین ژیانى" نه دبوو، ژ بهرکو دهمودهست و بلهز لدویف راگه هاندا هه لوه شاندى، هەر ویلايه تهك دیسان ئەو هیزا دهسته لاتداریا کوو دابوویه دهست حکوومه تا فیدرال وهر دگرتهوه.

هەر دفی دهمیدا، سالا چاره نفیسا 1899" بهرهف داوی و ب دویماهیك هاتنا خوه دچوو. هه چکوو ته دگووت کوو هه موو وهلات شهلهل بوویه، ب کیمیقه ژ لایى پیشه سازیین جوربجور، لى هەر وهسا کوو د ده مین هوسادا ئەفه تشتهك ئاساییه، هزر و هشل ل پاده بدهر چالاک و ئەکتیف بوون. پوژ ب خویندنا بابەتین گشتی یان شروقه کرنا پروویدانین گرنگ ب ده مژمیران دبوورین. باکوور ب تنی چافه پیا دهرفه تهکی ژبو کریاری بوو.

لښ تهو پرسيارا کوو هزر و مه ژيښ زانا و ئاقلمه ندا ب
خوه څه مژويل کربوو ته څه بوو کو: "چاوا ئوو چ ده مه ک
دښت کوو ږاگه هاندنا هه لوه شاندي بهيت ده رکن، ئوو
که نگی و چ ده مه ک پشتي هه لوه شاندي دښت کوو
باکوور و ويلايه تين هه ځده نگی وئ ژ ئيکه تيډ ده رکه څن و
ژ جيهان ږه ږاگه هينن کوو دخوزان کو مارا خوه ب نافه ندا
جڅاکی، سياسي و بازرگانیا نيؤږوکا مه زن ئاڅا بکه ن؟

ههروه سا کوو ږوويدا، باکوور نه چار نه بوو کوو ده مه کي
زيده چاځه ږي بمينيت. پينجي و شه شه مين کونگره کوو ب
څان نزيکیا و هه رزوی د باژږي واشينگتون د جځينه ک
ئاسای چيدبوو، هه تا تهو ژ پيشين خوه يډن ناقدار هين
پوپوليستي و سوسياليستي تر بوو، کو گوهورينين عه جيب
و سهير د ياسايا وه لاتيدا چيکربوون، بي ږيزگرنا چوو
پيشينه يه ک، بي ږيزگرنا سيسته ما که څنا تشتان. له و ها
هه هوو چاف به ره څ پايته ختي وه لاتيه ځه ابوون، هه هوو
جاده و شه قام څالا و به تال ژ خه لکی بوون، ژ بلی وان
جاده و شه قامان نه بيت يډن کوو دگه هشتن واشينگتون.

خەلەکا دەھی

کونگره جاره کادی دیسان چاڤین خوه لسه
 بهینفه دانین سالا نوی گرتبوون. سهروکین حکومته، ههتا
 ژبو ئیسراحت و بهینفه دان و خهوا پیدقی ژی ئاماده
 نه بوون دهست ژ کاری خوه هه لگرن. ئەو ب پهنگ و
 پرویه کی زهر و مانی، مینا پلان و پیلانگی پین راسته قینه،
 هه ر لقین و ئاخفته کا دژ بهرین خوه ب نیگه رانی بهرشف
 ددا و کارفه دان ل خوه نیشا ددان. هیژین فیدرال ب
 رادهیه ک زیده و پر ب قامی پایتهخت و دهر دوورین وئ
 چول کربوون و لی دهر چووبوون، ژ بهر کوو ترسا وئ هه بوو
 کوو سهروک کومار پهنگه د هه ر سات و ئانه کی (دهمه ک
 کورت) ژ بهر لاوازا خوه، دهست ب کریاره ک ببهت کوو د
 گهل دهسه لات و حکومته تا خه لکی ئاسایی نه گونجایی و
 نه سازگار بیت.

سهیر بوو کو وهلاتی ب گشتی گرنگیه کا وسا ب پرژه
 یاساین کوو د دهستی کا جقین هاتبوون گووتن و نیقاش
 کرن نه دا. ئەف پرژه یاسایه د مه ره ما ویدا بوو کوو
 سیسته می مووچه یین ویلایه تین ئیکگرتی ژ بوو سهربازین
 ئارتیشا کۆنفیدراسیۆنی زیده و بهر فراوان بکهت و به شه ک ژ

وان باجین داهاتین نافخو کوو ل ده می زفرینا فان ویلایه تان
ژ بو کونگره یا فیدرال کومبوون، ژ بو خه زانه و گه نجینه یا
ویلایه تی فه گهرینیت.

گهلو(ئایا) ئەف ئارامی و هیمنیا چیبوو ل ئەگه ری بی
هیفی بوونی بو؟ یان ژی جیگیر بوونه ک بوورکوو ژ
لاوازبوونیقه سه رچافه دگرت؟ یان ژی رهنگه ژ ئەنرژیه کا
فینک و هین و کونترۆلکرای کۆ ژ میراتی و جوامیری و
ئازایه تی هه کا نه جیب و په سه ن ئوو پاقرکری بوو چیدبوو؟

دگهل فیژی، نیاساندنا فی پروژهی کارتیکنه کا خوه هه بوو:
پیلین مه زنی مروفان به رهف پایته ختی نه ته وه یی بر.
فیجاری نه فاناتیکن چاقتن درندانه و وه حشی و یانیش
سیاسه تفانین بی سه روبه ر و بی سه بر و هه دار، به لکو
باژیریین ب جلو به رگین ئارام و لسه ر خوه ئوو ل شیوه ی
کارکرنیدا، کوو ب ئەشکه را هن زه لام و میرن وسا بوون کوو
دزانی چاوانی زیده تر ژ سینووری پیدقی ژ بوو ژيانا خوه
ده رامه ت و که دی چیبکه ن. زه لامین کوو باج ددان و مافی
وان بوو ل خزمه تکارین گشتی په بنیرن، ئەگه ر هه ز و مه یلا
وان ئەف نیرینه با. لی ب ئەشکه رای دیاربوو کوو پیل ب
هیژتر ژ باشووریقه دهات. ئەو که سین کوو د پوژین به ری

شەپرى پايتەخت ژ بىر و ھىزرا واندا مابوو، ب دىمەنن نىاس
 و ئاشنا دىگرنژىن: پرووى و پوخسارىت تراشتى، پرچ و پوورپن
 بلند كوو ب شىۋەيەك ناپىك و بى دىقەت (بى ھىربوونقە) د
 بن كلاڧىن لىڧ پان ھاڧىشتبوونە پىشتا سەرى خوە، نىڧە
 ڧەكريبوونا چاكتىتان و بەرچىلن دەڧداىى، پىنن زراف و
 بچوپىك و جزمە و پووتن رىك، پىنگاڧىن سپرىنگى و ب
 بازدان، تۆن و دەنگە كى نەرم و پىست رەشانە، جگەرەينن
 كوبايى يىن بھىندار و درىژ.

مىرى باكوورى ب ھەسانى دەھات نىاسىن: ب جلىن جوان و
 رىكوپىك، مىنا ژنەكى ھاى ژى جلىن خوە دبىت، رىكخستى
 و ب تەرتىبات، ئوو گرنگى نەدان ب كلاڧى "لىڧ پانن
 جوان و ب وىنە، ھەردەم ب كلاڧىن ڧەرمى يىن دىربى)
 كلاڧىن تايبەت ب پىشبازين ھەسپان يان تايبەت ب
 رىۋرەسمىن دانانا تاجى) يى كوو تاج دانان پىرە ھاىتە ئەنجام
 دان، مىرەك ب كارىن بازىرگانى، ب نىرپىنەك مىنا كاركرنى ب
 ژيانى رە، لى ب دىم و پوخسارەك نىگەرەن كوو جارنا جار
 ژى ھەناسەيكا كویر ڧەدەدە.

زەلامى رەش پىست، ھەردەم لدويف براىى سى پىستى
 خوە، كوو ھەر ب حوكمى سروشتى دەستەھلات بسەر ویدا

هه‌بوو ئوو حوكم ل وى دكر، ئهو ژى خوه گه‌هاند هه‌زاران
 كه‌سین دى، ب پيکه‌نين و ئاخفتن و گفتوگويه‌ك شاد، بيى
 گرنگيدان ب چما و چرايى و چاوانيا نيگه‌رانيا کويرا براى
 خوه يى سپى پيست، ئوو بيى شيان و توانا فيم کرنى کوو
 هه‌كه خو بخوه‌ژى خوه‌ستبا ژ وى ره فيم بکه‌ت ديسان ژى
 شيانا فيم کرنا وى نه‌بوو. هه‌ر چ قاس دهم دبوورى،
 کومبوونا خه‌لکى ژى زيده‌تر دبوو. شه‌قام و جاده‌بين پان
 ئيدى ب وى قاسى پان نه‌بوون کو جهى وى هه‌موو
 جه‌ماوه‌رى بيسته‌فه. هه‌يه‌جان زيده‌ دبوو. زه‌لام بلند و
 بلندتر دئاخفتن، ژن و زارو تا راده‌يه‌ك ب تمامى د ناڤا جاده
 و شه‌قاماندا وندا بوون و نه‌دهاتن ديتن. "ئه‌ندام و
 پيکه‌هاتين باشوورى" زيده‌تر و زيده‌تر د ناڤا گروپ و
 ده‌سته‌يان ل هه‌ڤى کومدبوون. زه‌لام دکه‌تن سه‌ر ته‌ختين
 خوه ژ بووى کوو چهند ده‌مژميړه‌كا برازين و بنځن، لى بيى
 ده‌رخستن و ده‌رهينانا جليڼ خوه، هه‌چکو بيژى چاڤه‌رى
 پروويدانا پويدانه‌كا (پرووداوه‌ك) گرنه‌گ و مه‌زن بوون د هه‌ر
 ده‌مه‌کيدا، پروويدانه‌ك ژ پويدانين ژيانا وان، ئوو ژ وى هزرى
 کو خو هه‌كه ده‌مه‌ك ژى دره‌نگ بکه‌فن، دترسيان.

هه‌كه هه‌ر تشت ب باشى ب پيڤه‌ چووبا، پپوژه ياسا ل پروژا
 شه‌مبى، سىڼ هه‌يڤى، ژ بو په‌سندکرن و په‌رژاندنا داوى

دهاتن شاندىن. لى شەر ب قاسەك گران بوو ئوو پراوستان و
 پاگرتن ب قاسەك دووبارە دبوون كوو چوو پيشكەتنەك
 چينەدبوو. سەروكىن هيژين دەسەلاتى نىزى بوونا نيڧە
 شەقى ب ئەگەر و ديمەنەك باش ژ بوو گەهشتن ب
 ئارمانچين خوە بەرى هاتنا پوژا ئيك شەمبن دديت، كوو
 پەرلەمان چووچاران د وي پوژيدا نەپوينشتبوو ئوو جقين
 دانه خستبوو. بهينڧەدانا دوشەميا سالا نوى پەنگە
 كارەساتبار دبوو، ژبەرکوو ما كى دزانيت كوو چوو هيژين
 پيشيني نەكرى پەنگە بكارين ريزين تووندين وان
 تيكبكشكين و وان تووشى سەرئيش و پەريشاني و ئالوزيى
 بـكەن. ئەو ديبـت گەهشـتـبانە پوەشـهـكى
 كونترلكرنى. پيشنيازەك ژ بو پاگرتن و سركنا ياسايان ئوو
 بەردەواميا جقيني تا تەكميل و تمام كرنا كارين جقين و
 دانيشتن هات باس كرن. هاوار و قيرينين " بى پيشينه!"
 "شوپەشگير!" " ترسناك" ژ ئاليى دژبەران بلند بوو. لى هەر
 هەموو بى مفا بوو، پەرلەمان ب ئيرادەيەك تووند و پەيت
 دريژە ب كاري خوە ددا، ب جورەك كوو كەمينەيىن
 كوماريخواز دەهەمبەر واندا كەتن لەرزىنى. خوارن و
 ڧەخوارن ژ بوو ئەندامان هات ناڧا شوون و جھى وان، ئەوان
 هەر د جھى خوەدا نان(زاد) خوارن، ڧەخوارن ئوو

نقستن(پازان)، مینا وان له شکه ریڼ کوو پیډاگربوون نه که څن داقی یان نه که څن ناقی. ئە څی دیمه نه ک عه جیب ئوو سهیر بوو، دگهل وژیډا پر کارتی کهر(کاریگهر)-پارته کا مه زن کوو ژ بوو مافین دهم دریژ(دریژخایه ن)پاشکه تبوو، شه پر دکر- میږ و زه لامین ب جهرگ و ئازا کوو حه سوودی ب ئازادیا خوه دبر، ب قولابین پولابین ئین ئیراده یی خوه پیکفه گریډابوو کو بتنی مرن دکاری وان ژیکفه که تن.

ل داویدا پروژا ئیکشه مبی هات(گه هشت)، ئوو هیښ شه پر و خه بات بهرده وامبوو."گهل پروژ ناسناکه ن دهمی کوو ئازادیا وان د مه ترسیدایه"،سه روکی په رله مانی قیراند" شه مبی ژ بووی مروځ چیبوویه، نه مروځ ژ بووی شه مبی".

پرانیا ئە و ئاخفتن و وتارین کو د وی ئیک شه مبی یا ب نافوبانگ هاتن ئە نجام دان و چیبوون، زیده تر ل تازیه نامه یا ئەرمیا، قسه ت و ئاخفتن ب جوش و ئاگرین پوښ، یان ژي هه څوکیڼ زانستی و کامل و تمامین ئاپوښی بوون. دهمین مانی کهر ب خویندنا سرودیڼ ئایینی ژ ئالیی ئەندامین باشووریقه، کو پرانیا وان میتودیستین باش بوون، ده گهل هه څال و براده ر و هه څه مین وان د گه لیریاندا کوو ب دهنگی بلند و دلین پر ژ خوه شی و شادی دهاتن

خويندن، سڅك دېوو، ده مه كدا كوو جارنا جار ژى دهنگى
 ټه شكه را و بلند و تمام هه ماههنگى زهلامين خوراگرين
 باكوورى دهات بهيستن و سرودين ئايينى ب ئاوازن
 شكومند و دلغه كهري "جوڼ بړاون" ده خه ندقاندن، " ب
 پروومت، ب پروومت، هيللوييا" كو ديارديت ئاژاوه و ئالوزيا
 په رله مانئ وهكى ستران و سروده كا سهير ژ كورسا نه ديار كو
 دهيتته ناف جه ژن و ئاههنگين توندين "خوهدي شازادهى
 بپاريزيت" بيدهنگ دكهت.

پشتى دهورووبهري ده مژمير يازده، بيدهنگيه كا شووم سيېه را
 خوه ئاقيته سهر ئوردوگايي (كهمپا) دژبه ران، پربهرين
 كوماريوخوازان دهاتن ديتن كو ب ههيه جان و ب تووړه يشفه
 پي كفه راويژ دكرن. ټهغه ده مژميره كا پيروز يا شفق بوو، سى
 جاران پيروز ژ بوو كومارا مه زن. نه ب تنى سالا نوى، بهلكى
 بربار بوو كوو سه دهيه كا (سه د سال) پوناها خوه لسهر
 جيهانئ بهه لينيت. بيدهنگيه كه سهير سيېه را خوه خستبوو
 سهر په رله مانا پر ل ئاژاوه و گاله ريپين وي يين زيده تر
 نه ئارام.

پربهرى كوماريوخوازان رابوو (هه ستافه). دهنگى وى سار و
 خاف و قالا خويا دكر. زهلامين ب هيژ كه تن له رزينى. "

جه نابې سهروك: مه ئركې خوه لبارا وه لاتی خوه ب جه
 ثانيه، چوو تشته كې زيده تر ژ بوو گووتنی مه نينه، چوو
 زه ربه يه كا زيده تر ژ بوو لیدانې مه نينه. ئەم نكارين ل
 څرډا (لیره دا) د هه ره ما پيروز يا قې ته لاری راوستين و بينين
 كوو وهك مروځين ئازاد (زه لامین ئازاد) مافې مه ل بن پيین
 زورينه يان بن پې بيت. ئەم وه كي زه لامین كوو سووند
 خواريه دژي خه له تي و سته مې بجه نكن، مه هه ولدایه كوو
 پيگري ل كه فتنه كومارې بگري و نه هیلين بكه ځيت، لی
 دهمهك دیت كوو بې هیڅي بوون و بې ئومیدیه كا ره ها و
 بې سينور په نجه یين خوه دئاځيته دلی وان كه سین كوو ل
 دژي دهره فت و شانسین نزيك ب گه هشتنی دجه نكن. نها
 ئەو دهمژمير (دهم) بو مه گه هشتیه. ئەم باوه رين كوو گه لی
 مه، خه لكې مه زن و ده ستفه كړی یې باكوور، ژ مه په ديژن:
 هه وه ب باشي و قه نجی كاری خوه نه جامدا، خزمه تكارين
 باش و ب وه فا. ځيچا هه كه ئەم خه له تين، بلا ئەو مه
 سووچدار و دادگه هی بكن. ئەم، هه ر ئيك ژ مه، جه نابې
 سهروك، ئا نها مه سووند خواريه كوو د قې ته لاریدا
 رانه وستين و بينه ر و بيسه ری په سند كرنا قې پروژه ياساي
 نه بين. له ما ئەم دې چين (ئهمې بهه رين). _____

" نه هوسا نينه، گه لى من " دهنگه كى زه لال و مه عدهنى كو
 تا پرا دهيه ك نزيك ب ئه لقه يه كا بدەر ل سروشتي بوو ل ناڤا
 هولى دهنگه دا. د ده مه كيدا، هەر سه ركه ك زڅړى و ب
 هه زاران دهنگ ب هيژه ك كونترؤل كرى هه وار كرن:

" سه روك كومار! سه روك كومار!"

ل راستيدا ئه و ب خوه بوو، د ناڤا ميله و شيشين
 په رله مانتيوي پراوستيا بوو، ب ديم و پوخساره كى وه كى
 مرنى تا كو ژينى. ده مه ك پشتى وى، په رله مان و گه له رى ب
 هه را و هوسه يه كا گو ه كه ركهر پقينه څه كوو مينا پيلين
 مه زن بو سه ره څه و خوارڅه دچوون و ديوار دهه ژاندين. چوو
 ريكه ك ژ بوو بى دهنگ كرنا وى نه بوو. دهنگ ب چهندين
 جاران بلند و بلندتر بوو، تيكه لېوونا ب هه زاران په يقان، ب
 نړه نړ و ئاه و ناله يان وهك پيكهاتين شهركه رين سروشتي.
 چهندين جارا سه روك كومارى ب نيشانه يا تكا و داخوازي ژ
 بوو بى دهنگ بوونى دهستين مه زين سپيين خوه دريژ
 كرن، د ده مه كيدا كوو خوه گرتن و عاره څه كا سار ئوو ئيش
 و ئازار و پهنج لسه ر پوويى وى كوم دبوو (خر دبوو) ئوو
 وه كو شلاتيه كا هيڅيان لسه ر پوويى وى دهات خوارى كوو
 گه لى وى يان وى بكورن يان ژى گوهداريا وى بكه ن.

ئالوزى بۆ دەمەك توورەبونا خوە ئارام كر و دەنگ دكارى
بهيت بهيستن كوو ب دەنگەك شكەستيقە گووت:

" گەلى من، ئەى هەق وەلاتيىن من." _____

لى دەنگى تووند و تيژى وەك چەكووچى سەروكى
پەرلەمانى دەنگى وى برى.

" دقيت كوو سەروك كومار بچيته (بههريت) دەرڤه"،
سەروكى پەرلەمانى ب هيمنى و ب ساربوونڤه گووت."
هەبوونا وى د ڤردا (ل ڤيره) هەپەشەيه بۆ گفتوگوئو و
نيقاشين ئازادين مە".

جارەكا دى هوسە و قەرەبالغى و ئالوزى چيىوو. د دەمەكىدا
كوو شيۆە و حالەتەكى نزيك ب ترسى ل سەر ڤوو و
ڤوخسارى سەروك كومارى خوە ديار كر.

جارەكادى دەستين مەزن و سپيىن وى بەرەڤ ئەسمانى
چوون، ب جورەك شكۆمەندى ژ تكا كرنى كوو بى دەنگى
سيهەرا خوە خستە سەر وئ ئامادەبوويىن مەزن و ليڤين وى
بيى لقين نەمان.

رېژداران جه نابې نوونه رېن په رله مانتويي، نه ز د ډېر د لگور
 مافې ياسايي و دادوه رانه يي خوه وهك سهروك كوماري قى
 كوماري پاره ستايمه ژ بووي كوو هن "زانياريان دهر بارى
 دوخى ئيكه تىي" بدم وه. من بانگا سيناتورين ب رېز كريه
 تاكو د قى ته لاريډا چافى وان ب من په بكه فیت. داخوای ژ
 وه دكهم كوو هيمنى و بى دهنگيا خوه پياريزن و گوهداريا
 من بكه، ههروه سا كوو سووندا وه ههوه وه كوو ئهركه كى
 پيروزوه ئهركدار دكهت".

د څان چهنه په يقاندا تونهك ژ بهر خوه دانكه خوديانه
 هه بوو، تا رادهيهك وهكى وي خودايي كوو "باي" دئخيته
 بن فهرانا خوه و دهر يايين ب باهوز ئارام دكهت. د
 كويرترين بيدهنگيدا و ب نمايشهك شكومه ند ژ مه زنا تي و
 خوماليوونقه، سيناتور هاتن نافا ته لاريډا، نه ندامين
 په رله مانتويي هه ستانه قه و سهروكي په رله مانتويي چوو
 پيشوازي جگرى سهروك كوماري.

نه قه ديمه نهك بالكيش و شكودار و كاريگه ر بوو. پوندك د
 وان چافاندا كومبوون كوو دهمهك بوو فرميسك نه رژانديبون
 و د گهل كوو سهروك كومار تا رادهيهك بى كوو كهس
 هه ست پېكهت و نه ديار سهرى خوه دهه ژاند، قه شه يي

دهنگی خوه ژ بوو نزا کرنی بلند کر. ئهوی ب تونه کئی وه سا
 نهرم و قه ناعهت پیکه ر نزا کر کوو دقیا په قترین دلان ژی
 به ره ق هزرین بهرکه ت داییی ئاشتی و عه شق و قیان و
 برابه تی و ئیکبوونی قه گه رینیت، ئوو لدو یقدا جاره کا دی
 چافئ هه موو جه ماوه ری ب تووندترین گفاش دیسان که تن
 سهر روویئ سهر وک کوماری.

"جه نابین نوونه ریڼ په رله مانتویئ، ئه ق پروژه یاسایا کوو
 نها لیقه دکولن".

ب زه به یه ک ژ نشکه کیفه کوو ههر رچه کا زیندی د بهیستنا
 وئ دترساند، چه کوچئ سهر وکئ په رله مانئ هات خوارئ. "
 سهر وک کومار"، ئه و ب شیوه یه ک شکومه ند کوو هاندانه کا
 گو هکه پرکه ر ل لایئ گه له رییان په دگه لدا بوو گووت، "نابیت
 ئاماژه ب وان یاسایا بکه ت کوو قه کولین لسهر وانن.
 ده ستور قئ مافئ دده ت وی کوو" ده م ب ده م هن
 زانیاریان ژ بارودوخئ ئیکه تیئ په بدته کونگره یئ. ئه و
 پیډقیه و دبیت کوو ب وردی و هویری د چارچوو قه یا قئ
 سینوردار بوونا ده ستورئ مینیت، یان ژی ژ ناف میله و
 شیشین په رله مانئ بکه قیت ده ریئ."

پهنگی پرووی سهروک کوماری زهر بوو، ب جورهك کوو
 ههچکو ته دگوت قیا کوو ههر دوی دهمی بکه قیت
 خهوه کا بی قه گه پریان، لی وی هه ناسه هه ناسه لی دا(ب)
 بهنن کورت کورت هه ناسه دا)، بهره ق پیش خوه خوار کر و
 چه ماند، دیسان دهستی خوه ب نیشانه یا تکا کرنی بلند کر و
 دگهل کوو ئه ق کاره دکر، زهنگین(ناقوس) باژپری دهست ب
 لی دانا ده مژمی را نیقه شه قی کرن.

سالا نوو، ئوو سه دیا نوو ژ دایکبوو، لی د گهل داوی زهر به و
 لی دان، په قینه کا ترسناک و وهك بریسی می نا هه زاران توپین
 مه زن، کاپیتول تا بنی هه ژاند و دلی ب هیژترین زه لاما ن
 له رزاند و ب جورهك کوو چوو جارا ترسه کا هوسا ب خوه قه
 نه دیتبوون، پرووی وان سپی هه لگه را. کاپیتول ب دینامیتی
 هاتبوو شه وتاندن و لناف چوو بوو.

د ده مه کی کورتدا، ده ما کوو دیتن ته لار چوو زیان و زرارهك
 بهر نه که تیه، سه روکی په رله مانتوی پیشنیارا په سندرکنا
 داوی یا پروژه یاسایی راگه هاند. سه روک کومار برن ده رقه
 و سیناتور و نوونه رین کوماریخواز ب ئارامی ژ کاپیتولا
 گوهارتی ده رکه تن، دگهل کوو کارمه ندین هه ژمار کرنا
 دهنگان خوه ئاماده دکر کوو دهنگدانا په رله مانی

وه رگرن. ناقوس و زهنگ ب خیرهاتنه کا گهرما سه دهیا نوی
 دکر، لی لیدان و سازه کا خه مبار گونجایی تر بوو، ژبه ر کوو
 ئیدی کومارا واشینگتون نه مابوو. ب قاسه ک ئارام و لسه ر
 خوه مری بوو کوو جیهان نه دکاری باوه ر ب نووچه یی مرنا
 وی بکه ت. ههروه سا کوو سپیده هییا سار و وه ک خوه لیی
 هلدا و ئیکه مین پروونا هییا کیم په نگا وی که ته سه ر گونبه دا
 شکه ستی، ب شکومه ندیه کا خوه د ناڤا وی رانه یین خوه ژی،
 ب چافه کئ مروقی، نه و ژی پر ژ پروونا هییه کا شه یسانی و
 ئیلیسانه به ریخوه دای و پشتی وی ژی خودانی وی د ناڤا
 کومین مه زنی مروڤان کوو د دهورا کاپیتولی دا دابوون، به رزه
 بوو.

((ب دویماهی هات))

که مال کوردی-2025

پیرست

- 4 دہستییکہک ژ بۆ
- 4 پەرتووکا 1900 یان داوی سەرۆک کۆمار
- 7 **خەلەکا ئێکی**
- 14 **خەلەکا دوی**
- 20 **خەلەکا سی**
- 26 **خەلەکا چار**
- 34 **خەلەکا پیتجی**
- 43 **خەلەکا شەش**
- 48 **خەلەکا حەفت**
- 56 **خەلەکا ھەشتی**
- 64 **خەلەکا نەھی**
- 70 **خەلەکا دەھە**